

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra výchovy ke zdraví

Bakalářská práce

Životní cesta trestance: Biografický přístup

Vypracovala: Alena Seimlová

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Jiří Kressa, Ph.D.

České Budějovice 2021

Abstrakt:

Bakalářská práce “Životní cesta trestance: Biografický přístup” pojednává o příběhu muže, který byl nejen aktivním uživatelem drog, ale také opakovaně uznán vinným ze spáchání trestných činů. V této práci se také zabývám problematikou odsouzeného člověka a možnostmi nápravy při výkonu trestu a při jeho propuštění na svobodu. V rámci získání informací k tomuto tématu byla použita metoda rozhovoru s následnou analýzou. V závěru bakalářské práce je samotné vyhodnocení ze všech zjištěných poznatků a uvedených zdrojů.

Teoretická část je zaměřená na vymezení pojmů, které jsou pro tu práci důležité. Jedná se o pojmy jako sociálně patologické jevy, trest, trestný čin, resocializace a recidiva. Tato témata jsem dále rozvinula o drogovou problematiku (závislost, druhy drog atd.), se zaměřením na konkrétní druhy, např. pervitin a heroin.

Výzkumná část je zaměřená na rozhovor s mužem, který vypráví o své životní cestě, která byla doprovázená nejen experimentováním s drogami, ale i trestem odnětí svobody. Kvalitativní metodologie je v podobě biografického výzkumu, jehož cílem je zjistit, jaký dopad má na život člověka trestní minulost a jak zajistit úspěšný návrat do společenského života, bez známek recidivy. Dalším cílem bylo zjistit, zda se respondentovy různé životní etapy nemohly projevit na jeho osobnosti. Celou dobu se řídím respondentovými klíčovými událostmi, které ho v životě ovlivnily nejvíce.

Klíčová slova: drogy, pervitin, závislost, trest, trestný čin, recidiva, sociálně patologické jevy, resocializace

Abstract:

The bachelor's thesis "The Life Journey of a Convict: A Biographical Approach" deals with the story of a man who was not only an active drug user, but also repeatedly found guilty of criminal offences. In this thesis, I also deal with the issue of the convicted man and the possibilities of rehabilitation. The method of interview followed by analysis was used to find out this issue. At the end of the bachelor's thesis there is an actual evaluation of the problems of the topic from all the findings and the sources mentioned.

The theoretical part is focused on defining the concepts that are important for this thesis. These are concepts such as socially pathological phenomena, punishment, crime, resocialization and recidivism. I have further developed these themes to include drug issues (addiction, types of drugs, etc.), focusing on specific types such as meth and heroin.

The research part focuses on an interview with a man who tells about his life journey, which was accompanied not only by experimentation with drugs but also by a prison sentence. The qualitative methodology is in the form of biographical research, which aims to find out what impact a person's criminal past has on his life and how to ensure a successful return to social life without signs of recidivism. To investigate whether the respondent's different life stages may have affected his personality. Throughout, I am guided by the respondent's key events that have affected him the most in his life.

Key words: drugs, meth, addiction, punishment, crime, recidivism, social pathologies, resocialization

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a srovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 20.7. 2021

Podpis studenta

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. et Mgr. Jiřímu Kressovi, Ph.D. za metodické vedení mé bakalářské práce, za poskytnutí rad a za jeho vstřícný přístup. Dále bych chtěla poděkovat mému respondentovi za nahlédnutí do jeho osobního života a poskytnutí důvěrných informací.

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretické vymezení zkoumané problematiky	10
1.1 Socializace.....	10
1.2 Sociálně patologické jevy.....	12
2 Trestný čin a jeho následky	14
2.1 Trest, trestný čin	14
2.2 Vězeňství	14
2.3 Resocializace vězňů.....	15
3 Drogová problematika	17
3.1 Droga.....	17
3.2 Druhy drog	17
3.3 Drogy užívané respondentem.....	20
3.4 Drogová závislost	22
3.5 Znaky závislosti.....	22
3.5.1 Patologické hráčství.....	23
4 Výzkumné šetření.....	25
4.1 Cíl bakalářské práce	25
4.2 Metodologie	25
4.3 Charakteristika respondenta a techniky šetření	27
4.4 Vlastní interpretace výsledků	28
4.4.1 Shrnutí výzkumné části	37
4.5 Závěry šetření.....	37
Závěr.....	39
Seznam použité literatury	40
Přílohy	44
Rozhovor s respondentem	44

Úvod

Osoby, u kterých se objevují patologické jevy, byly vždy nejen předmětem mého zájmu, ale také se často vyskytovaly mém okolí. Snažila jsem se pochopit, proč se někteří jedinci opakovaně vraceli ke stejnému způsobu žití, které jsou pro mnohé nepochopitelné, někdy až nepřijatelné. To je jeden z mála důvodů, proč se zájem o tuto problematiku čím dál víc prohluboval.

Ráda bych těmto lidem pomohla na cestě k návratu do běžného života, a aby mohl být proces resocializace úspěšný, je potřeba najít příčinu nebo „spouštěče“ chování, které je za hranicemi tolerance společnosti. Setkala jsem se s příběhem muže, který mě velice zaujal a to bylo hlavním impulsem, abych energii a čas věnovala opravdu oblasti, která je přínosná jak pro můj osobní život, tak i pro studium. Téma bakalářské práce jsem vybrala v souvislosti s problematikou drogově závislého muže, který páchal trestnou činnost.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se dělí na tři kapitoly: teoretické vymezení zkoumané problematiky, trestný čin a jeho následky a drogovou problematiku.

Ve čtvrté kapitole jsem se věnovala zpracování výsledků výzkumného šetření. V závěru práce jsou přílohy, kde je mj. rozhovor s respondentem, který se věnoval trestné činnosti a také byl závislý na drogách. Závěrečné shrnutí popisuje výsledky celého výzkumu a zároveň celé bakalářské práce.

1 Teoretické vymezení zkoumané problematiky

V této kapitole bakalářské práce se budu věnovat tématům ze sociální oblasti, např. jaké jsou normy a pravidla společnosti, také krátce popíši vývoj společenských pravidel v historii. Poté se zaměřím na sociálně patologické jevy, které mohou mládež a dospívající vést k trestným činům. Půjde jen o kratší popis, protože to není téma bakalářské práce, ale je nutné zmínit pár témat v souvislostech s rozhovorem respondenta. Ten také podlehl některým rizikům, a proto zde sociálně patologické jevy krátce zmíním.

1.1 Socializace

„Slovo „socializace“ pochází z latiny: „socialis“, tzn. družný, spojenecký, manželský. Jde o komplexní proces, v jehož průběhu se člověk jako biologický tvor stává prostřednictvím sociální interakce a komunikace s druhými sociální bytostmi schopnou chovat se jako člen určité skupiny či společnosti. S. spočívá v osvojování hodnot, norem a způsobů jednání srozumitelných a platných v dané kultuře či subkultuře.“¹

Socializaci dělíme do několika stupňů:

- integrace
- adaptace
- utilita
- inferiorita

Pojem integrace je vysvětlen jako zapojení do společnosti. Adaptace se definuje jako zapojení jedince do společnosti s ohledem na jeho potřeby. Utilita se překládá jako potřebnost, nebo užitečnost jedince společnosti. Pod pojmem inferiorita najdeme vysvětlení, že jde o vyloučení jedince ze společnosti.

Mezi základní aspekty socializace řadíme:

„osvojení si základních kulturních návyků (např. slušné chování, stolování atd.)

účelné používání předmětů denní potřeb

osvojení si mateřského jazyka a dalších forem komunikace

¹ <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Socializace>

vzdělání – základní poznatky

základní sociální role

orientace v základních společenských normách a hodnotách

postupný vývoj sebekontroly

- *socializace je celoživotní proces*
- *socializační problémy (např. pokud dochází v dětství k izolaci jedince – tzv. „vlčí děti“)*
- *člověk a společnost se vzájemně ovlivňují (oboustranný vztah)*
- *člověk se socializuje, ale zároveň i individualizuje (personalizace).“²*

Socializaci ovlivňuje výchova a prostředí. Výchova je míněna jak v užším rodinném kruhu, tak například mezi vrstevníky, a to jak ve škole, tak v mimoškolních aktivitách. Prostor je vše kolem nás, např. společenské nebo kulturní prostředí. Pokud je prostředí či rodina jedince narušené, může docházet k poruchám socializace.

Tyto poruchy dělíme na tři typy: disociální, asociální (delikventní) a antisociální (kriminální). (https://is.muni.cz/el/1441/jaro2018/VY3DC_SOPA/um/2__SOCIALIZACE.pdf).

V průběhu lidského života jedinec hraje sociální role a také plní určité sociální normy, např.:

- *„pravidla, požadavky kladené společností*
- *jsou psané (zákony) a nepsané (slušné chování)*
- *skupiny norem:*
- *zvyky, obyčeje – nepsané normy, jsou nejméně sankcionovány (pozdravení, nevhodné oblečení)*
- *zákony – psané, za nesplnění jsou postihy, zajišťují fungování společnosti (např. proti krádežím, podvodům)*
- *tabu – nezveřejňovaná pravidla, přísné zákazy (incest, antropofágie – lidožroutství).“³*

² <https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/zaklady-spolecenskych-ved/proces-socializace-jedince>

³ <https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/zaklady-spolecenskych-ved/proces-socializace-jedince>

1.2 Sociálně patologické jevy

Děti a mládež jsou, podle mého názoru, jedna z nejvíce ohrožených rizikových skupin. V době, kdy se jedinec utváří, může potkat mnoho nástrah: ze strany spolužáků, ze snahy být „in“, z toho, co vidí na internetu (dnes tolik oblíbení youtubeři), z reklamy v televizi, kde je život představován jako idyla bez komplikací a pokud vás nějaké komplikace potkají, vždy je po ruce rychlé a snadné řešení – např. chcete zhubnout, vezměte si léky, chcete si půjčit peníze, je tu banka atd.

Život dospělých se tak může zdát jako jedna velká radost, bez jakéhokoli trápení. Střet s realitou bývá někdy pro mnohé tvrdým zklamáním. Chtějí pak dosáhnout iluze, kterou vidí na billboardech nebo v televizi, chtějí to bez práce a ihned. To, že člověk, aby byl úspěšný podnikatel, musí předtím firmě obětovat spoustu dní a hodin práce, to nevidí. Zde je „živná půda“ pro experimenty s drogami nebo pro další trestnou činnost. V tomto duchu také vypovídal respondent – chtěl rychle, bez těžké a pravidelné práce mít velký příjem, a tak začali s kamarády krást.

Chování dospívajícího, které může mít špatný vliv na jeho vývoj, se nazývá problémové a dělí se do těchto skupin:

- zneužívání návykových látek
- projevy v psychosociální oblasti
- projevy v reprodukční oblasti

Zneužívání látek v dospívání je většinou projevem snahy „zapadnout“ mezi své vrstevníky, nejde zde o drogu jako takovou. Projevy v psychosociální oblasti jsou např. agresivita, úrazy pod vlivem řízení návykových látek, týrání zvířat, tyranizování slabších, vzdorovité chování, útěky z domova, krádeže a mnoho dalších. Projevy v reprodukční oblasti zahrnují např. nechráněný pohlavní styk. Do problémového chování v dospívání lze také zařadit, kromě výše uvedených oblastí, poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie).

Rizikové chování v dospívání může mladého člověka velmi poznamenat v budoucím životě. Z toho důvodu je velmi důležitá prevence. *„Hledáním v dospívání si musí projít každý sám, ale potřebuje při tom – kromě jiného – podporu a spolehlivé vztahy. Měl by být na „křižovatkách“ během dospívání doprovázen – ideálně rodiči, případně jiným, lidsky zralým dospělým, který je motivován nezištně mu pomáhat, umí mu naslouchat, neautoritativně radit,*

přijímat ho takového, jaký je, který mu vytyčuje nutné hranice, ale i ponechává prostor pro jeho současné názory, rozhodování i pro jeho osobitý vývoj.“⁴

⁴ KABÍČEK, P.: *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s.46.

2 Trestný čin a jeho následky

Zločin a trest. První pravidla společenského soužití najdeme už v dávné historii. Lidé již ve starověkých kulturách měli vymezeno, co se smí a co ne. Pokud překročíte pravidla toho, co se smí, bude následovat trest. Zákoníky najdeme již v době před naším letopočtem, např. Chammurapiho zákoník z 18.století př. n. l., nebo egyptské zákony nebo Solónova ústava z 6.století př. n. l.⁵

Mezi tresty, které byly běžně používány, zejména ve středověku, patřily tělesné tresty. Byla jich celá řada a z dnešního pohledu jsou velmi kruté (např. vplétání do kola či polévání vroucím olejem). Náhled na přečiny proti pravidlům se vyvíjel nejen napříč staletími, ale i napříč kulturami.

2.1 Trest, trestný čin

Trestný čin definuje §13 Trestního zákoníku takto: „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“⁶

Následující § 14 upřesňuje, jak se trestné činy dělí:

„(1) *Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.*

(2) *Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*

(3) *Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.*“⁷

Faktory, které ovlivňují délku trestu, jsou např. úmysl nebo nedbalost.

2.2 Vězeňství

Stejně jako v jiných oblastech, také ve vězeňství došlo v průběhu historie lidstva ke změnám, a to jak v průběhu doby, tak na různých místech světa. „*Zpočátku se uplatňovala*

⁵ <https://www.ustavprava.cz/blog/2018/07/nejstarsi-zakony-lidstva>

⁶ <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-1>

⁷ <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-1>

zejména náboženská péče, od které se očekávala náprava (režim uzavření o samotě). Odsouzení se zúčastňovali mší, kázání, kněží s nimi individuálně pracovali, avšak nebyly řešeny sociální problémy. Velkou pozornost zasluhuje snaha o výchovu prací. Významných výsledků bylo dosaženo při realizaci vzdělávání odsouzených (anglický a irský stupňovitý režim).“⁸

Od té doby prošlo vězeňství ve světě, ale i v České republice, řadou změn a úprav. Popisuje to i respondent v rozhovoru, kde mluví o pobytu ve vězení v Německu i v České republice.

„České věznice prošly za posledních 30 let z hlediska počtu vězněných osob turbulentním vývojem. Po rozsáhlé amnestii z roku 1990, kdy meziročně poklesl počet vězněných osob v Česku o téměř dvě třetiny, počet vězněných osob každoročně rostl až do roku 1999, kdy bylo ve věznicích historicky rekordních 23 tisíc osob. V roce 2019 bylo u nás za mřížemi 21 048 osob, což po přepočtu na 100 tisíc obyvatel znamená, že máme druhou největší vězeňskou populaci v rámci zemí Evropské unie.“⁹

2.3 Resocializace vězňů

Jak jsem uvedla v předchozí podkapitole, dříve byl typický postoj, že vězení má být za trest nebo jako výstraha dalším členům společnosti před nežádoucím chováním. Až teprve několik století dozadu se začalo uvažovat o možnosti nápravy ve vězení. Také dodnes, když se zeptáte osob ve svém okolí, jak vnímají vězení, zda jako trest nebo jako místo nápravy, značná část reaguje, že to má být trest nebo výstraha ostatním. Osobně vnímám vězení jako prostor, aby člověk přemýšlel nad svými činy a s pomocí vychovatelů a různých druhů terapií našli cestu k nápravě.

Z prostudované literatury, a to jak z knih, tak z internetových zdrojů, jsem zjistila, že největší úspěch zaznamenávají různé formy arteterapie. Např. případ S.G., který řídil pod vlivem alkoholu, vůz, který nesplňoval podmínky provozu po pozemních komunikacích a jel nepřiměřenou rychlostí (123 km/h) způsobil dopravní nehodu, při které zemřelo celkem pět osob, tři spolujezdci a dva v protějším vozidle. Mezi spolujezdci byl i bratr S. G. I přesto, že S.G. pocházel z úplné rodiny, bez problémů, vznikla situace, která otřásla jeho dosavadním

⁸ https://is.muni.cz/th/v4tyg/6._System_vezenstvi.pdf

⁹ <https://www.statistikaamy.cz/2020/09/29/pocet-veznu-klesa-ceske-veznice-i-tak-praskaji-ve-svech>

životem a změnila následující dny. Trpěl posttraumatickou poruchou. Vychovatel za pomoci arteterapie s ním zpracovával jeho pocity. S.G. chce pracovat na výtvarném vzdělání.

„Resocializace se tedy jeví u S. G. prostřednictvím tematické arteterapie po dobu výkonu trestu jako reálná.“¹⁰ Stejně jako respondent, pocházel i tento pachatel z úplné rodiny, kde bylo vše v pořádku, nicméně resocializace se zdá být reálná.

Dalším příkladem arteterapie, která se snaží o resocializaci, je činnost ve věznici v Ostrově: *„Odsouzení při práci relaxují, trénují svou trpělivost, učí se novým činnostem, smyslu pro vkus, vzájemně spolu komunikují a pomáhají si. Mnozí v sobě objevují skrytého tvůrčího ducha, o kterém ani nevěděli. V terapeutických dílnách se mohou odsouzení věnovat různým rukodělným činnostem. Pracují s keramickou hmotou, hmotou FIMO, vyrábí korálkové náramky nebo drobné dekorativní předměty z drátů. Výrobky věnujeme různým neziskovým organizacím, školám a seniorům.“¹¹*

Resocializace vězňů, před ochranou recidivy trestných činů, může mít i jiné podoby než arteterapie. Např. ve věznici ve Světlé nad Sázavou umožňuje dodělat si učební obor a tím zlepšit situaci po návratu z výkonu trestu – díky výučnímu listu budou ženy lépe hledat uplatnění, aby už nedocházelo k recidivě trestných činů a nemusely se vracet k trestné činnosti. *„Je běžné, že během studia jsou ženy z výkonu trestu propuštěny. Pak jim je umožněno dodělat si učební obor prostřednictvím individuálního vzdělávacího plánu a ve věznici složit závěrečné zkoušky. Toho i letos jedna ze studentek využila. Svoje studium úspěšně zakončila a věří, že získaný výuční list jí zvýší možnost pro uplatnění na trhu práce.“¹²*

Ve druhé kapitole bakalářské práce jsem se věnovala pojmům trest, trestný čin a krátce také historii tohoto tématu. Pak jsem se zaměřila na pojem vězeňství a situaci ve věznicích v České republice. Nakonec jsem popsala situaci ohledně možné resocializace vězňů.

V další kapitole se budu věnovat drogové problematice – nejprve se zaměřím na jednotlivé pojmy (droga, drogové závislosti), pak se budu věnovat konkrétním drogám, které užíval respondent.

¹⁰ BLAŽEK, P. *Delikvence. Analýza produktů činnosti delikventní subkultury jako diagnostický a resocializační nástroj*, s. 144

¹¹ <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-ostrov/clanky/detail/tvurci-praci-k-prevychove>

¹² <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-svetla-nad-sazavou/clanky/detail/odsouzene-vykonal-y-zaverecne-ucnovske-zkousky>

3 Drogová problematika

Vzhledem k tomu, že drogová problematika úzce souvisí s tématem výzkumu této bakalářské práce, budu se v této kapitole věnovat drogám, a to z různých úhlů pohledu: nejprve vysvětlím pojem droga, poté přejdu k tématu drogové závislosti, a nakonec se budu věnovat jednotlivým typům drog, zejména heroinu a pervitinu. Tyto druhy drog jsem vybrala proto, že je respondent užíval nejvíce.

3.1 Droga

Slovo droga pochází z nizozemského slova „*droog*“, které v doslovném překladu znamená žízeň. Označuje se tím omamná nebo psychotropní látka, která funguje na chemickém principu a tímto vlivem vyvolává neobvyklé reakce. Užívání drog, zejména když je pravidelné, může vést k drogové závislosti.

Drogy se obecně dělí na tzv. měkké a tvrdé drogy.

Tzv. měkké drogy:

- jsou káva a čaj (obsahují kofein a tein), drogy téměř bez rizika
- Marihuana, hašiš nebo kokový čaj, drogy s relativně nízkým rizikem

Mezi tzv. tvrdé drogy řadíme:

- alkohol, extáze, efedrin, codein (střední riziko)
- LSD, lysohlávky, kokain a pervitin (vysoké až střední riziko)
- Toluén, aceton, heroin, morfin, durman, crack (vysoké riziko)

3.2 Druhy drog

Drogy dělíme různými způsoby. Obecné dělení je na tzv. měkké a tvrdé drogy, viz kapitola 3.1.

Dalším způsobem, jak lze dělit drogy je:

- „*sedativa (uklidňující látky)*,
- „*stimulanty (povzbuzující látky)*,

- *halucinogeny (tripy) a*
- *afrodiziaka (sexuální stimulanty).* ¹³

Poslední varianta rozdělení drog je:

- cannabinoidy – např. hašiš nebo marihuana,
- stimulační drogy – např. pervitin nebo kokain,
- opiáty – např. heroin nebo morfin,
- halucinogeny – např. LSD nebo psilocybin (lysohlávky),
- trankvilizéry – např. Diazepam,
- rozpouštědla (např. Toluén)

(<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/drogy/co-je-zavislost.html>). Toto rozdělení doplňuje předcházející čtveřici např. o rozpouštědla nebo cannabinoidy.

Drogy tedy mohou člověka povzbudit, nebo uklidnit, nebo navodit jiné psychické stavy. Tyto účinky drog byly již popsány dříve, např. je používali Aztékové v Americe nebo Keltové (*druidi*¹⁴) v Evropě a Anglii. Ovšem toto užívání drog mělo přesná pravidla, nejednalo se o denní užívání, ale většinou pro náboženské účely. Dotyčný šaman nebo druid věděl přesně jaké množství použít. V tomto ohledu by se tedy dalo říct, že šlo o relativně bezpečné užití drog. (<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/>).

Cannabinoidy

Drogy jsou buď rostlinného nebo syntetického původu. Mezi drogy rostlinného původu řadíme např. marihuanu, zároveň ji řadíme mezi cannabinoidy. Marihuanu lze společně s tabákem balit do tzv. „jointů“, které se pak kouří. Dále je možné ji přidat do jídla, nebo lze kouřit na principu vodní dýmky v tzv. „bongu“. Marihuana navozuje pocit relaxace a klidu, rizikem při dlouhodobém užívání může být srdeční záchvat, vznik rakoviny, nebo u osob s duševními poruchami nástup schizofrenie.

¹³ https://www.drugs.ie/cz/pochopeni_drog/typy_drog/

¹⁴ druid byl zároveň léčitel a zároveň věštec

Stimulační drogy

Mezi drogy stimulující neboli povzbuzující, můžeme zařadit např. extázi. Je to droga syntetického původu, která přináší uživateli pocity radosti, spokojenosti a spoustu energie. Rizikem může být srdeční záchvat, ale většina rizik ještě není známa.¹⁵

Opiáty

Opiáty nesou název podle opia. Patří sem mj. i heroin nebo morfin. Heroinu se budu věnovat až na konci této podkapitoly, stejně jako pervitinu, a to z toho důvodu, že respondent oba tyto druhy drog užíval. Opium je nejstarší známá droga, její užívání je popsáno např. již ve starém Egyptě. Lze jí kouřit nebo aplikovat nitrožilně. Zdrojem opia jsou rostliny máku. Účinky opia jsou uklidňující. Rizikem je mj. potence u mužů, u žen poruchy menstruace.¹⁶

Halucinogeny

Mezi halucinogeny lze zařadit např. LSD. Jedná se o drogu, která je např. na malých čtverečkách z papíru. Účinky trvají až 12 hodin, uživatel vnímá barvy nebo zvuky nereálně. Mezi rizika patří možný vznik duševního onemocnění následkem halucinací.¹⁷

Trankvilizéry

Jedná se mj. o léky na zmírnění úzkosti (např. Xanax) nebo na uklidnění (např. Diazepam) nebo na spaní (např. Rohypnol), které mohou být zneužívány jako droga nebo jako tzv. vedlejší droga, např. k heroinu. Mezi rizika patří zejména při dlouhodobém užívání přetížení jater.¹⁸

Rozpouštědla

Rozpouštědla lze nalézt např. v ředidlech nebo v odlakovači. Účinky jsou např. ztráta koordinace nebo pocity podobné opilosti, může dojít ale až ke ztrátě úsudku či k agresivitě. Mezi rizika patří např. udušení nebo selhání srdce.¹⁹

¹⁵ https://www.drugs.ie/cz/pochopeni_drog/typy_drog

¹⁶ <http://www.drogovaporadna.cz/opiaty/opium.html>

¹⁷ https://www.drugs.ie/cz/pochopeni_drog/typy_drog

¹⁸ <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/benzodiazepiny>

¹⁹ https://www.drugs.ie/cz/pochopeni_drog/typy_drog

3.3 Drogy užívané respondentem

Heroin

- řadíme mezi opiáty
- jedná se o polysyntetickou drogu, která je odvozená od morfinu
- vyrábí se z opia
- působí silněji, rychleji
- dva druhy – hnědý a bílý heroin
- hnědý heroin – pochází nejčastěji z Afghánistánu, obsahuje příměsi, hůře se rozpouští
- bílý heroin – pochází nejvíce z Asie, 90% podíl účinné látky, vysoké riziko předávkování
- poprvé heroin syntetizoval britský chemik C.R. Alder Wright v roce 1874
- *„Od roku 1898 do 1910 byl prodáván jako nenávyková náhražka morfinu a jako dětská medicína proti kašli.“²⁰*
- má tlumivé účinky jak na centrální nervovou soustavu, tak na bolest
- člověk vnímá svět jako klidnější, zažívá pocity uvolnění
- mezi nežádoucí účinky patří např. zácpa, útlum dechového centra, nadměrná spavost, ztráta zájmu u sex, u mužů problémy s potenci, u žen vynechání menstruace atp.
- užívá se: kouřením (v alobalu), šňupáním nebo nitrožilně atd.²¹

Hlavní rizika:

- *„snadno dojde k předávkování – mezi dávkou účinnou a smrtelnou je jen malý rozdíl,*
- možné vdechnutí žaludečního obsahu při zvracení a útlumu (oboje jsou typické projevy intoxikace),*
- zvýšené nebezpečí v případě kombinace s jinými tlumivými látkami, včetně alkoholu,*
- snadný a rychlý rozvoj fyzické a psychické závislosti.“²²*

Pervitin

- patří mezi stimulační drogy
- původ pervitinu se datuje do roku 1887, do Japonska

²⁰ <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/heroin>

²¹ <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/heroin>

²² <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/heroin>

- v průběhu 2. světové války pervitin užíval japonští a němečtí vojáci kvůli udržení stavu bdělosti
- také byl podáván pilotům před sebevražednými misemi
- v padesátých letech 20. století byl legálně podáván jako antidepresivum nebo sportovcům pro lepší výkony
- od sedmdesátých let 20. století byl prohlášen za nelegální
- odstraňuje únavu, zrychluje myšlení, zvyšuje chuť k sexuálním aktivitám apod.
- mezi nežádoucí účinky patří mj.: bolest hlavy, sucho v ústech, nadměrné pocení s chemickým zápachem, zkažené zuby, problémy s pletí atd.
- mezi nežádoucí účinky po psychické stránce patří např.: halucinace, pocit pronásledování, deprese atp.
- při užívání pervitinu dochází k tzv. „vykroucenosti“ – což jsou pohybové stereotypy (popisuje i respondent v rozhovoru), dále tzv. „záseky“ – nepřiměřeně dlouhá doba jedné činnosti – např. několik hodin se česat
- užívá se šňupáním a nitrožilně²³

Hlavní rizika:

- riziko kardiovaskulárních onemocnění
- riziko srdeční arytmie
- riziko s funkcí plic
- způsobuje problémy s pozorností a pamětí, porozumění jiným lidem, schopnost plánovat atd.
- toxická psychóza, halucinace, bludy
- agresivita
- podvýživa
- nezodpovědné sexuální chování²²

²³ <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/pervitin>

3.4 Drogová závislost

Definice závislosti jsou různé a je jich mnoho. Mohou se také překrývat. Pro ilustraci zde uvedu dva příklady:

1. „*Nutková fyziologická a psychologická potřeba návykové látky nebo stav, kdy se člověk něčemu věnuje nebo oddává na základě návyku nebo nutkové potřeby.*“²⁴
2. „*Fyzická nebo psychická potřeba návykové látky, např. drogy nebo alkoholu. U fyzické závislosti se tělo adaptuje na užívanou látku a postupně vyžaduje stále většího množství k navození účinku, kterého bylo původně dosaženo nižšími dávkami. Návykové nebo nutkové provozování určité činnosti, např. hazardních her.*“²⁵

Obě tyto definice jsem vybrala záměrně, protože vystihují případ respondenta, se kterým jsem vedla rozhovor. Jedná se zde o fyzickou závislost, psychickou, ale také o závislost v dalším rozměru, např. zde ve druhé definici uvedená závislost na hazardních hrách. Závislost na hazardních hrách by se také dala vysledovat z první definice: „...člověk něčemu věnuje nebo oddává...“. Také zde si můžeme dosadit hrací automaty.

Respondent nejprve užíval heroin, potom pervitin a hrál i na automatech. I přesto, že kamarád ze skupiny, se kterou jezdili na loupeže zemřel kvůli drogám, přestože respondentovi opakovaně komplikovaly vztahy, nedokázal se jich vzdát. Nejprve užíval drogy „za odměnu“ po úspěšně vykonané loupeži, ale pak je postupně začal užívat víc. Připojil se ke skupině narkomanů a v té době také začal hrát na automatech.

Pokud bychom tedy chtěli definovat závislost, je potřeba vystihnout hlavní rysy nebo znaky závislostí. To bude náplní další podkapitoly.

3.5 Znaky závislosti

Závislost je obecně široký pojem. Význam slova „závislost“ může každá osoba nebo jednotlivec chápat trochu jinak. Lidé si často toto slovo spojují s drogami, nicméně ke vzniku závislosti může vést v podstatě jakákoli potřeba. Závislost může vzniknout např. na práci (workoholismus), na jídle nebo na pohlavním styku.

²⁴ WEST, M.: *Modely závislosti*, s.19.

²⁵ WEST, M.: *Modely závislosti*, s.19.

Mezi typické znaky nebo rysy závislostí lze řadit následující:

- *„neovladatelná a neodolatelná chuť (tzv. craving) na psychoaktivní látku,*
- *neustálá potřeba zvyšovat množství psychoaktivní látky,*
- *psychická nebo fyzická závislost a s ní související pocity nedostatku,*
- *rostoucí zdravotní a jiné problémy spojené s užíváním drogy,*
- *snížené sebeovládání vůči psychoaktivní látce,*
- *abstinenční příznaky po jejím vysazení nebo nedostatku,*
- *užívání psychoaktivní látky i přes jasné důkazy její škodlivosti (např. tělesné poškození),*
- *zanedbávání přátel, koníčků, ...²⁶*

Pokud shrneme jednotlivé výše uvedené body, jde především o postupné zvyšování dávky, neodolatelnou touhu po předmětu (droga, práce, sex atd.) a snížené sebeovládání. Tím nechci opomenout další uvedené body, jen tyto lze brát všeobecně ke všem typům závislosti – jak jsem se dočetla v použité literatuře.

3.5.1 Patologické hráčství

Patologické hráčství se také nazývá gambling. Jsou to navzájem trochu odlišné pojmy přesto, že mají společného jmenovatele – nadměrné hraní her nebo automatů.

Patologické hráčství má tyto základní znaky:

- *„Časté opakované epizody hráčství dominují v životě na úkor sociálních, materiálních, rodinných a pracovních hodnot a závazků.*
- *Postižení popisují intenzivní puzení ke hře, které lze těžko ovládnout, spolu se zaujetím myšlenkami a představami hraní a okolností, které tuto činnost doprovázejí.*
- *Trvale se opakující hráčství, které pokračuje a často i vzrůstá přes nepříznivé sociální důsledky, jako je zchudnutí, narušené rodinné vztahy a rozkol osobního života.²⁷*

²⁶ <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/drogy/co-je-zavislost.html>

²⁷ https://www.drogy-info.cz/publikace/glosar/?g=210#center_column

Gambling není odborný název, i když je často používaný výraz. Jedinec, který je závislý na hraní her věnuje veškerý svůj čas, myšlenky a finanční prostředky tomu, aby mohl hrát a vyhrát. Poškozuje tím nejen sebe, ale i své blízké (např. rodina) a celé své okolí. Scénář jednotlivých dnů je vesměs stále dokola opakující se cyklus výher, proher a zoufalství. Při výhře hraje poté tak dlouho, až opět vše prohraje. Pro získání finančních prostředků na hraní je závislý člověk schopen mj. lhát, podvádět i krást.

„Léčba gamblingu probíhá podobně jako u závislosti na alkoholu či drogách (často probíhá společně s těmito diagnózami) ambulantně či ústavně. Při léčbě je třeba znemožnit gamblerovi dále hrát, zvyšovat průběžně jeho motivaci k zásadní změně v tomto směru, tj. k úplnému odvrácení se od světa hry a vytváření dovedností potřebných ke změně životního stylu (zájmy, aktivity, profese) i dovedností týkajících se mezilidských vztahů a kontaktů (relaxace, zvládání stresu a úprava dalších psychických stavů, asertivita, komunikace, úroveň partnerství). Prioritou léčby je opětné učení se zacházet odpovědně s financemi.“²⁸

Do takovéto fáze se respondent nedostal, nicméně i jemu hraní na automatech způsobilo výše uvedené komplikace – např. ztrátu finančních prostředků nebo komplikace v osobním životě. Jelikož se i patologické hráčství řadí mezi závislosti a také proto, že i respondent automatům na určitou dobu propadl, věnovala jsem této formě závislosti malou část podkapitoly o závislostech.

Ve třetí kapitole bakalářské práce jsem se věnovala tématu drog, a to z více úhlů pohledu. Nejprve jsem popsala definici drog, poté jsme se zaměřila na dělení drog a jednotlivé druhy drog. Větší pozornost jsem věnovala heroinu a pervitinu, jelikož respondent tyto drogy užíval. Poslední dvě podkapitoly jsem věnovala pojmu drogové závislosti – popsala jsem jak definice, tak znaky závislostí. V rámci závislostí jsem podkapitolu doplnila o patologické hráčství. V následující čtvrté kapitole se budu věnovat výzkumnému šetření.

²⁸ https://www.drogy-info.cz/publikace/glosar/?g=105#center_column

4 Výzkumné šetření

4.1 Cíl bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je přinést čtenářům ucelený pohled na drogově závislého muže, který byl několikrát odsouzen trestem odnětí svobody. Po dobu celého výzkumu se opírám o předem zvolené dílčí cíle a výzkumné otázky, které zhodnocuji v závěru celého kvalitativního šetření.

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, jaké následky má u člověka trestní minulost.

V souvislosti s hlavním cílem jsou také vytvořeny cíle parciální, kterými jsou:

- Vést rozhovor s mužem, který byl odsouzen za krádeže
- Na základě celého rozhovoru vytvořit přepis nahrávek
- Chronologicky vypracovat životní příběh muže
- Analyzovat jednotlivé etapy života, který by mohly mít souvislost s trestným činem

V rámci kvalitativního výzkumného šetření jsou stanoveny následující výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka: Jak respondent vnímá svůj život?

VVO 1: Jakou souvislost můžeme najít mezi užíváním drog a trestnou činností?

VVO 2: Jaké potíže se objevovaly u respondenta v průběhu a po absolvování vězení?

4.2 Metodologie

Kvalitativní způsob výzkumu jsem zvolila z toho důvodu, že každý člověk je jedinečný, a proto jestliže ho chceme co nejlépe poznat a pochopit, je dobré s ním vést tento typ výzkumu: „*Tam, kde je nutné odhalit příčinu či podstatu něčích zkušeností s daným jevem, se více hodí kvalitativní povaha výzkumu.*“²⁹

Biografický výzkum

Biografii označujeme jako historii života jedince. Jedná se tedy o interpretaci života člověka někým jiným, ve které si klademe za cíl zachytit pohled účastníka výzkumu a co nejvíce

²⁹ Gulová, 2011, str. 80

pochopit smysl jeho příběhu. Důraz je kladen především na vnitřní perspektivy jedince a na zkušenosti jedince v různých rolích v průběhu jeho života.

U biografického výzkumu je důležité využívat biografický materiál, který nám umožní zaměřit se na vyprávění o životě jedince. Ten získáme shromažďováním dat pomocí různých typů rozhovorů. Prvním krokem by mělo být určení cíle výzkumu a rozdělení na jednotlivé etapy (dětství, dospívání, dospělost). Jedná se o analýzu životního příběhu, který je v kontextu s životní historií a snaží se zachytit vnitřní i vnější svět.³⁰

Narativní výzkum

Pro svoji výzkumnou část jsem zvolila narativní způsob rozhovoru. Hlavním důvodem tohoto výběru je volné vyprávění příběhu. V narativním výzkumu se „*zaměřuje především na životní příběhy, na způsob vyprávění jednotlivých událostí či na podobu (tvar), kterou nabývá ve vyprávění život jako celek*“³¹

Uskutečněním narativního rozhovoru vzniká audiozáznam, který se následně přepíše a vzniká transkript. Z hrubě vytvořeného transkriptu je již reálné začít analyzovat data, která vyžadují opakované a důkladné čtení. Smyslem tohoto čtení je vytvořit si obrázek o kontextu a o příběhu jako celku. K ujasnění si některých informací se můžeme vracet k nahrávce a tím se vypořádat s nejasnostmi.

Proces analýzy postupuje ve čtyřech vzájemně probíhajících krocích:

- Rozdělení textu na fabuli – to, co bylo převyprávěno a syžet – jak to bylo převyprávěno
- Rozpoznání klíčových mezníků příběhu (vyprávění rozdělit do epizod)

Počátečním a důležitým krokem analýzy spočívá v opakování poslouchání hlasové nahrávky rozhovoru, nebo čtení přepsaného rozhovoru. Výzkumník je díky tomuto kroku schopen více porozumět souvislostem a vnímat analýzu více do detailů. „*Cílem narativního výzkumu pak není ověření hypotézy, ale rekonstrukce významu zkoumaného jevu.*“³²

³⁰ Hendl, 2012, s. 128

³¹ Čermák, 2006, s. 8

³² Čermák, 2006, str. 76

Narativní rozhovor

Pro sběr dat k vytvoření výzkumné části jsem zvolila narativní typ rozhovoru. „*Při narativním rozhovoru není subjekt konfrontován se standardizovanými otázkami, nýbrž je povzbuzován ke zcela volnému vyprávění*“³³ Narativním rozhovorem jsem měla možnost přiblížit se tomu, jak respondent vnímal svůj život sám. „*Každé vyprávění zahrnuje aspekt časovosti a kauzality jakožto směřování příběhu od začátku ke konci*“³⁴

Domnívám se, že zvolení narativního rozhovoru bylo nejadekvátnějším rozhodnutím, neboť dotazovaný respondent je ponechán, aby volně vyprávěl na téma, aniž by se mu kladly přímé otázky.

4.3 Charakteristika respondenta a techniky šetření

Výzkumné šetření probíhalo na základě rozhovoru s mužem, který byl odsouzený k výkonu trestu za krádeže a následně se stal závislým na pervitinu. Respondentem je muž, 45 let, který pochází z Jihočeského kraje. K respondentovi jsem se dostala díky mému kamarádovi, který mi umožnil první setkání.

Rozhovor s respondentem proběhl v polovině dubna 2021, ale naše první setkání se uskutečnilo již dříve. V rozhovoru si proto tykáme, protože se známe delší dobu. Rozhovor jsem si rozdělila na dětství, dospívání a dospělost, abych postupovala dle jednotlivých životních etap.

Respondent se výzkumu účastnil zcela dobrovolně a byl předem obeznámen se všemi kroky analýzy. Audionahrávka a další potřebná data mi byla také odsouhlasena pro následně lepší orientaci. Svého respondenta jsem také upozornila na veškerou anonymitu, proto jsou skryty veškeré názvy, města i jména.

Při zpracování analýzy jsem postupovala následovně: celý rozhovor jsem důkladně poslouchala a pak postupně přepisovala. Po vytisknutí přeepsaného rozhovoru jsem si v textu vyznačila všechny etapy, které byly pro respondenta zásadní a klíčové. Transkripce rozhovoru byla doslovná, a to i přes slangové výrazy pro uživatele drog nebo nespisovné češtiny. Poslední částí a tou nejvíce důležitou byla samotná interpretace životního příběhu respondenta. Zde jsem postupovala chronologicky tak, aby na sebe vše navazovalo a příběh byl kompletní. Během

³³ Hendl, 2005, str. 176

³⁴ Čermák, 2006, str. 75

rozhovoru jsem se potýkala s problémem, kdy respondent měl snahu mi sdělit tolik informací najednou, až najednou ztratil nejen myšlenku, ale i souvislosti v příběhu.

4.4 Vlastní interpretace výsledků

V této části bakalářské práce se zabývám interpretací výsledků, která je vyvozena na základě rozhovoru mezi výzkumníkem a respondentem. Snažila jsem se vytvořit biografickou analýzu jednak, aby byla v chronologické návaznosti, ale i rozdělit klíčové životní etapy.

Dětství a rodina

Příběh respondenta jsem začala sledovat od jeho dětství. Chtěla jsem zjistit, jestli pocházel např. z neúplné rodiny, nebo zda byly v rodině konflikty mezi rodiči apod. ... „*Jojo, pocházím z úplné rodiny. Mamka, taťka, všechno, jak má být.*“

Dle slov respondenta bylo jeho dětství v pořádku. Rodina byla úplná, doma žil s otcem a matkou. „*Moje dětství bylo úplně v pořádku, moji rodiče oba pracují. Celý život pracovali poctivě, takže dětství bylo úplně v pořádku.*“

Oba byli řádně zaměstnaní a synovi poskytli nejen rodinné zázemí, ale také dostatek lásky. Odmalička se v respondentově vizi zaměstnání objevuje touha stát se vojákem. Jelikož otec si přál, aby se vyučil řemeslu, kterým se živí, respondent se tedy na otcovo přání vyučil svářečem.

Povinná školní docházka a sporty

S povinnou školní docházkou neměl žádný problém. „*...do školy mi nevadilo chodit a byl jsem fakt docela nadanej ke sportu*“. Jeho prospěch byl vždy v pořádku a s kázní neměl žádné problémy. „*Byl jsem klasickéj průměrnej žák, zlobil jsem jako klasický normální dítě. Jako nebyl jsem úplně nějakej vzornej (smích), ale ne že bych se nechtěl učit.*“ Školu dodělal bez problémů a na tatínkovo přání se vyučil stejnému řemeslu jako on. „*Taťka je 40 let svářeč, tak mě to taky docela bavilo. Kdybych to dělal dodnes, tak se mám asi lépe. Je to dobře placená práce*“. Co se sportu týče, zde musím podotknout, že byl velice sportovně nadaný. „*Já jsem rád boxoval, boxoval jsem první ligu tady za Český Budějovice.*“ V boxu byl opravdu dobrý a sportem žil.

Vojna

V 18 letech nastoupil vojenskou službu: „*Jsem byl na vojně tady v Budějčích, rok a v tu chvíli jsem vlastně furt boxoval*“. Na otázku, zda mu nevadil povinný nástup vojenské služby, respondent odpověděl: „*Nene, právě že vůbec, já už jako malej měl sklony k tomu být voják*“. V Českých Budějovicích mu vojna po roce skončila a byl přemístěný do Prahy. Z toho důvodu skončil s boxem, což ho trochu mrzelo, ale na druhou stranu ho vojna opravdu dělala šťastným. „*Vojna byla fakt dobrá. I ta rota byla dobrá, bylo nás tam málo a ten major měl sklony k sportu, tak jsme chodili hrát fotbal. Fakt fajn časy.*“

Vrstevníci

V 15 letech měl respondent kamarády, se kterými začali vymýšlet způsob, jak si přivydělat víc peněz. „*Po rodičích jsem nemohl chtít, aby mi furt něco kupovali, když tu nic nebylo. Tak jsem se domluvil s kámošem z boxu. Tak jsme začali kupovat valuty.*“ V partě kluků se rozhodli „vexlovat“, aby si mohli kupovat nové značkové oblečení. Zde se projeví první známky sociálně patologického chování. „*No, takhle přijel bus cizinců na náměstí, tak jsme tam vlezli a začli jsme měnit. Klasický veslování. Dali jsme jim lepší kurz jak v bance. Něco podobného jako Bony a klid*“. Tímto způsobem si s kamarády vždy přivydělali nějaké peníze a vydrželo jim to poměrně dlouho. „*Musím říct, že jsme to dělali fakt docela dlouho. To víš, legální to nebylo. Ale vždycky jsme se to snažili dělat co nejlíp.*“ Volný čas tedy, kromě boxování, nejradyji trávil tímto způsobem.

Výdělečná činnost v mládí

Hned po ukončení vojny ho tatínek zaměstnal ve své firmě. „*To mě hned zaměstnal ten tatka, takže jsem rok pracoval u něj. Ale pak už mě to prostě táhlo k těm kšeftům.*“ I přesto, že byl vyučený a mohl si vydělávat peníze u otce ve firmě, si raději vybral ilegální výdělečnou činnost. Jednalo se o vydělávání peněz krádežemi, které společně s kamarády později provozovali. Důvodem byl hlavně adrenalin, který ho bavil při těchto akcích. „*No, vlastně s tím kámošem z boxu, a ještě s klukama co jsme se znali, jsme začli zas vymýšlet, jak vydělat prachy. To vlastně byla revoluce, takže se otevřely hranice. Takže jsme začli jezdit do Rakouska.*“ Touto formou si přivydělával dlouho. „*Docela dost dlouho na nás nikdo nepřišel...*“ Každou loupež si vždy předem naplánovali. „*V Budějčích jsme fakt nikdy nekradli.*“

Vždycky jsme jeli s kámošema právě z dětství do Rakouska, do obchodů a normálně jsme kradli a pak jsme to jezdili zpátky do Budějic prodávat“. V tomto období bylo respondentovi přibližně 20 let.

Vazba v Rakousku

I přes všechny úspěšné loupeže samozřejmě přišel den, kdy se něco nevydařilo tak, jak si naplánovali. *“Fakt hodně dlouho nám to procházelo, jsme se tím víceméně živil, dlouho na nás nikdo nepřišel, ale tenkrát nás chytli a byl jsem měsíc na vazbě v Rakousku“.* Jeho první zatčení proběhlo přibližně v 21 letech. *“Kámoši furt jezdili blbci na to stejný místo a když už jsme odjížděli s autem plný věcí, tak přijela kriminálka a čapli nás“.* Zde přišel moment jakéhosi uvědomění, co se vlastně stalo. Umístění respondenta do vazby bylo klíčovým momentem pro jeho rodinu. *„Mamka z toho byla úplně hotová. Rodiče vlastně ani nic netušili, že dělám něco takovýho“.* Trest pro něj znamenal určité nevýhody a spoustu času na přemýšlení. I přes to všechno mu ale nezbývalo nic jiného než jen čekat na propuštění. *„Ne že by to bylo krutý. Ale to víš, nuda, byl jsem sám na cele, neměl jsem u sebe žádný peníze, takže jsem žil jenom z tý vězeňský stravy. Prostě jsem si to tam musel odsedět. Spíš mě mrzelo, že jsem udělal rodičům problémy.“*

V té době mu byla hodně nápomocná rodina. Tatínek z toho byl zklamaný, ale dle respondentových slov se k tomu rodiče postavili dobře. *„Rodiče vlastně ani nic netušili, že dělám něco takovýho. Proběhl soud, no. a pak mě pustili.“* Po tomto incidentu měl 5 let zákaz vstupu na rakouské území. Tatínek mu opětovně nabídl práci a od té doby se snažil dle vlastních slov „sekat dobrotu“.

Krádeže v Německu

Po propuštění z vazby se snažil nedělat rodičům problémy, ale postupem času se opět rozhodl jednat protiprávně. *„Nevím proč, ale furt mě to lákalo jít proti tomu zákonu na tu druhou stranu. Neodradilo mě to.“* S partou stejných kamarádů z dětství se rozhodli, že začnou jezdit krást do Německa. *„Začli jsme se více specializovat a promýšlet to. Chodili jsme krást už jen v noci. To jsme vlastně byli furt ta stejná parta od těch 14 let. Trvalo nám to od roku 1992-2000. Postupně jsme to fakt všechno vychytávali do puntíku“.* Respondent zmínil, že jeho hlavní motivací už nebyly ani tak peníze, jako adrenalin a plánování akcí: *„Prostě nás to bavilo, že nám to pokaždý vyšlo“.* Na otázku, zda jim to opravdu vycházelo celých 8 let bez jediného postihu, mi odpověděl: *„Noo, jednou nás honili policajti. To nás honil i vrtulník, jsem utíkal 10 hodin v lese.“*

I po takto dlouhém čase se mu podařilo utéct, neboť měl celou dobu v hlavě myšlenku, že se přece nechce nechat zavřít. Jeho kamarád, na kterého v lese při útěku narazil, mu povídá, že už nemůže. Respondent reagoval slovy: „*Neexistuje, poběž, já tě potáhnu. Prostě nás nesmí drapnout. Já v tu dobu ani nekouřil, nepil, žádný drogy. Takže jsem fakt běžel snad 7 hodin v kuse.*“ I přes to, že byl dopaden jejich kamarád, se neobával, že by po dopadení kamarád řekl polici jeho jméno. „*Nikdy se nestalo, že bychom mezi sebou v tý partě práskali. To neexistovalo.*“ I přes zatčení jejich kamaráda však nadále pokračovali v plánování menších loupeží a za celých 8 let se respondentovi povedlo být bez jakéhokoliv postihu.

První kontakt s drogou

Postupem času jsme se v rozhovoru s respondentem dostali na téma drogy. Jeho první zkušenost s užitím návykové látky byla přibližně v roce 1992, kdy se vrátil z vojny. „*Kámoš dělal krupiéra v bordelu a volal mi, že mu nějaký týpek dovezl něco z Prahy, tak že to zkusíme.*“ V tomto případě se jednalo o metamfetamin. Z jeho vyprávění vyplynulo, že drogám v tomto období nevěnoval velkou pozornost.

Když se později dostal do styku s drogami, už se nejednalo o pervitin, ale o heroin. „*Jednou jsme měli s klukama možnost dělat byznys s drogama. Naskytla se nám dobrá nabídka za hodně peněz, převážet drogy. Takže vlastně jsme měli jak krádeže, tak i převoz drog.*“ Dle jeho slov se mu do toho moc nechtělo, protože: „*...s drogama jsou samozřejmě vždycky problémy.*“ I přes tento fakt, že si uvědomoval větší riziko a byl obeznámen, o jakou drogu se jedná, nabídku přijali.

Zezačátku heroin pouze převáželi a vnímali to jako lepší výdělečnou činnost. Postupem času však přišlo to, čeho se obával. Jednoho dne se rozhodli, že heroin vyzkouší, a to znamenalo pro celou partu komplikace. „*Já jsem to s nima začal kouřit v cigaretách a oni postupem času začali dávat nitrožilně.*“ V tu dobu na sobě ještě nepocíťoval příznaky závislosti (např. potíže v sebeovládání): „*Tyjo, ani zas tak ne, jak kluci. Já jsem v tu dobu měl ještě vztah a byl jsem schopnej si tu dávku dát opravdu až večer a ráno si jít dokonce zaběhat.*“

Byl na tom lépe než jeho kamarádi. „*Začalo to kouřením v cigaretách, pak v alobalu a pak už ti to nedává, tak to začneš šňupat, no, a ten jeden si to začal nakonec i šlehat. Hele, mě to nebavilo, opiát prostě. Ležíš doma, je ti špatně.*“ Překvapila mě informace, že heroin kouřil

každý den. Je zajímavé, že i když mu droga způsobovala nepříjemné stavy, tak se stal závislým: „*Někdo je na ty opiáty a já jsem spíš na ty stimulanty.*“ První abstinenční příznak se objevil po 3 měsících.

Jediná výjimka, kdy neužívali heroin, byla, když měli naplánovanou loupež. „*Já to vždycky musel dělat s čistou hlavou. Bral jsem to spíš jako odměnu za povedenou akci. V noci jsme jeli na akci, vykradli jsme to a večer jsme si zakouřili heroin. Začali jsme se s klukama hodně hádat a ty drogy prostě byly silnější než oni.*“ Mám pocit, že ho mrzelo, jak to dopadlo.

Udělení velkého trestu

„Boží mlýny melou pomalu, ale jistě.“ České přísloví s mravním ponaučením, které se neříká jen tak nadarmo. „*Myslím si, že mám od přírody prostě instinkt, že jsem vždycky věděl že to vyjde a že mě prostě nechytí. Nehrál jsem si na žádnýho šéfa, ale byl jsem takovej leader*“. Jednoho dne však udělal chybu, a to ho stálo 5 let za mřížemi. „*Jednou se mi ozval jeden kluk, že by chtěl taky něco převézt, tak jestli mu dám něco na starost. Nechtěl jsem ho vzít, ale furt mi tam kňoural, že nemá peníze, tak jsem ho vzal na akci s sebou.*“ Nováčka zastavili na hranicích a při zjištění, že má v autě zboží za 30 000 marek, ho zatkli. „*Odjakživa jsme byli domluvený s klukama, že když někoho chytnou, tak se prostě nevypovídá.*“ V tomto případě to však nevyšlo podle plánu: „*On se bál, tak se rozmluvil a udělal ze sebe korunního svědka, výpověď měla 1400 stran a každá druhá věta obsahovala moje jméno, no, a řekl úplně všechno, co věděl. Řekl škodu za 1 500 000 marek.*“

Touto výpovědí byl na respondenta vytvořen mezinárodní zatykač, o kterém však on sám nevěděl. „*To jsem takhle jednou jel s přítelkyní “J” na dovolenou do Maďarska, přes Slovensko a najednou na mě skočili policajti.* „*Ukázali mi to potvrzení, že je na mě danej zatykač a normálně mě odvezli.*“ Za všechny roky krádeží byl nakonec odsouzený na udání. Strávil 3 měsíce ve vazbě v Bratislavě, kde byl katastrofální režim, a protože veškeré krádeže prováděli na německém území, byl mu přidělen velký trest. „*Dostal jsem 7 let na tvrdo, 5 let jsem si odseděl a dodnes mám zákaz do Německa.*“

Za mřížemi

Dle slov respondenta se vězení v Německu nedá srovnat například s Českou republikou. „*Jiný lidi, jiný systém, všechno prostě jiný.*“ Trest si odpykával v třípatrové budově, kde byli všichni trestaní dohromady. „*Vlastně jedinej sektor, od kterýho jsme byli oddělený, byl úplně nahoře, tam byli zavřený lidi se sexuální delikvencí.*“ Na cele byl celou dobu výkonu trestu

sám: „Byla možnost výběru, že až se uvolní nějaký místo na cele, tak tam můžu jít. Jsem měl vlastně svůj klíč od cely a druhý měl dozorce. Aby mi čas utekl rychleji, chodil jsem do práce. Vyráběli jsme lampy. Bylo super, že jsem si vydělal i nějaký peníze a naučil jsem se pořádně mluvit německy.“ V průběhu výkonu trestu na sobě respondent nepocíťoval žádné příznaky drogové závislosti, podle jeho vlastních slov na drogy úplně zapomněl: „Ani na tý vazbě jsem neměl žádný abstáky, nic.“

Čas na svobodě

Po uplynutí tak dlouhého trestu by se od respondenta dalo čekat, že po návratu z vězení začne vést život bez krádeží. Dle slov jeho maminky bylo očividné, že vězení pro respondenta nebylo za ta léta žádným ponaučením a kradl dál. „Podívej se na něj, dyť on je ještě horší, než byl, ten má ještě větší sebevědomí, ten se nepoučil.“ Sám respondent o změně životního stylu neuvažoval: „Upřímně mě za těch 5 let ani nenapadlo, že až vylezu, že pujdu do práce.“ Drogy v tu dobu neužíval každý den, ale respekt si z nich taky nebral. Po pár měsících na svobodě se dozvěděl, že se předávkoval jeho velice blízký kamarád. „Z pitvy jsme se pak dozvěděli, že měl 35 extázi najednou. Důvod, proč to povídám je to, že i přes to, že umřel na drogy, tak je nikdo u nás nikdy nepřestal brát.“ Je zarážející, že i přes smrt blízkého kamaráda, brali drogy stále dál. Po nějaké době se respondent začal cítit sám, protože všechny jeho vrstevníky zavřeli a začlenil se do špatný party. „Oni byli original narkomani prostě, šlehali si a já se bohužel začal montovat mezi ně. Prostě jsem se s nima začal flákat.“ Po zjištění, že se stýká s tímto typem lidí, od něj dali všichni blízcí ruce pryč. „Tady už nešlo ani o zábavu právě... Už jsem byl prostě chycený do fetu...“ Svoboda pro něj znamenala vstup do světa narkomanů.

Život na pervitinu

Od té doby, co se respondent poprvé rozhodl zkusit pervitin nitrožilně, se stal denním uživatelem a zavřel si tím dveře do normálního života. Když mu kamarád poprvé aplikoval drogu, řekl: „No, to je jasný, kdo nešlehal, ten neví. A od té doby jsem byl prostě zapřísáhlý šlehač a úplně jsem se do toho ponořil.“ Důvod, proč vyzkoušel pervitin nitrožilně, byla zvědavost, chtěl to zkusit. „Úplně jiná cít., 100x lepší, úplně něco jiného. Prostě euforie, která se nedá s ničím srovnat“. V tu dobu bydlel stále u rodičů, kteří samozřejmě tušili, že jejich syn bere drogy, ale nevěděli, že je na tom až takhle špatně. „Jsem vždycky někde týden fetoval a pak jsem to šel dospat domu. Což taky nebylo dobrý, rodiče se tam na mě dívali, jak se tam kroutím, takže jim to bylo jasný, ale nikdy jsem jim to nepřiznal.“ Rodičů mu bylo vždy líto, i přes to ale domov považoval za pouhé místo, kde se vyspí a zregeneruje se. Postupem

času začal hrát i automaty. Také casino často navštěvoval a našel si tam i přítelkyni. Ta byla také denním uživatelem pervitinu. Tímto způsobem žil respondent necelé 2 roky a jeho náplní každého dne byla pouze dávka, parta a hraní automatů.

Bod zlomu

Bod zlomu neboli moment „kdy se může změnit vše najednou“, u respondenta nastal ve chvíli, kdy se dozvěděl, že je maminka nemocná. *„Když jsem zjistil, že má mamka rakovinu, tak jsem se s tou holkou rozešel a snažil se sekat dobrotu sám od sebe.“* Když respondentova maminka onemocněla rakovinou, rozhodl se jednat správně a opravdu přestal brát drogy ze dne na den. Našel si práci, kde dokonce musel vstávat v 5 hodin ráno, což u něj nebylo vůbec zvykem. *„Sám od sebe jsem si normálně našel inzeráty na práci a začal jsem dělat stěhováka.“* Dle slov doktora, měla na maminky zdraví velký vliv psychika: *„Vlastně když jsem domu přinesl pracovní smlouvu, tak mamka byla úplně rozjařená a mělo to určitě vliv na to její uzdravení.“* Je dobré, že i přes závislost na drogách, se respondent na základě maminčiny nemoci rozhodl tak, jak se rozhodl. Maminka se po nějaké době vyléčila a doma se celková situace zlepšila, protože se respondent v tomto období opravdu snažil.

Návrat ke drogám

Z rozhovoru s respondentem jsem se domnívala, že s drogami tenkrát skončil nadobro. Pravda je však taková, že se ke drogám opět vrátil, a to takovým způsobem, že to pro něj bylo nejkritičtější období. *„Já nevím proč, ale zas mě prostě lákaly po čase ty drogy.“* Hlavní příčinou návratu k pervitinu byl také rozchod s přítelkyní, se kterou žil 3 roky a která nebyla uživatelkou drog. *„Ona vlastně jezdila pracovat do Německa s mým nejlepším kámošem a pokaždý, když odjela, tak jsem v tom bytě zůstal sám a já to tam nedával... Pokaždý, když odjela, tak mě to hrozně táhlo ven. Měl jsem fakt problém být sám.“* Je patrné, že právě samota je pro respondenta hlavním aspektem opětovaného užívání drog. Po zmiňovaném rozchodu se musel odstěhovat zpět k rodičům: *„Mě hrozně štvalo, že já vydělával fakt hodně peněz, a i tak jsem prostě neměl nic vybudovaného, nic svého... Všechny peníze jsem rozházel a musel jsem se vrátit k těm rodičům.“*

Rodiče z návratu syna moc šťastní nebyli, neboť se chodil domů pouze vyspat a s ničím jim nepomáhal. *„Byli naštvaní no a já to doma už moc nedával, tak jsem zase začal lítat venku a seznámil jsem se s jednou narkomankou, do který jsem se zamiloval, no, a rodiče mě vyhodili a nemohl jsem domu.“* Zamiloval se do slečny, která byla o 20 let mladší a dle jeho slov to byla klasická narkomanka. Všichni od něj opět dali ruce pryč, i ti nejlepší kamarádi a poslední slova

jeho rodičů byla: „*Už dost, dokud se nesrovnáš, tak nepůjdeš domů!*“ To znamenalo pro respondenta a pro jeho přítelkyni život na ulici. „, *S tou holkou jsme spali různě po kolárnách, po známejch, po ulicích...*“

Neměli žádné peníze, a proto museli krást, aby měli na denní dávku pervitinu. Na otázku, jak dlouho vedl tento způsob života, mi odpověděl: „*Docela dlouho jsme to takhle zvládali, ale po čase mě začala hrozně trápit a stala se právě věc, že jsem ji jednou zmlátil. Ale tak moc, že kdyby mě udala, tak mě normálně zavřou.*“ Z jeho výrazu bylo patrné, že ho to opravdu mrzelo. Slečnu miloval, ale byly to právě drogy, co ovládalo jeho chování. „*Strašně jsem zhubnul, vypadal jsem hrozně a byl jsem prostě original narkoman...*“

Po nějakém čase a velké snaze se mohl vrátit domů k rodičům, opět tam ale dlouho nevydržel. Domov považoval pouze jako místo, kde může dohnat velký spánkový deficit. „*Doma mě to zas nebavilo, a tak jsem se začal stýkat s ostatníma feťákama.*“

Důležitým momentem pro respondenta byl onen večer, kdy se náhodně potkal se svou bývalou přítelkyní. „*Já zrovna úplně zkroucenej ve smrti*“ a „*L*“ mi povídá: „*Ty vypadáš... Hele, já bydlím támle kousek, když budeš chtít, tady máš klíče a můžeš tam být. Já jsem tejděn v práci v zahraničí a tejděn ne, takže tam můžeš bydlet.*“ Nabídku přijal, klíče si vzal a nastěhoval se do jejího bytu. Upozornil ji však, že nechce žádný vztah a že si není jistý, zda je schopný skoncovat s pervitinem. „*Nebyl jsem prostě ještě připravenej žít normální život, chodit do práce a žít normální vztah.*“ Problém nastal, když „*L*“ vždy odjela na týden pryč do práce. „*Jak ona vždycky jela do zahraničí, tak já jsem prostě tejděn v kuse fetoval. Ještě snad víc než předtím...*“ Vždy, když byl ten týden sám doma, tak celou dobu nespal a provozoval party. Zezačátku se zdálo, že nabídka bytu je bránou do střízlivého života, výsledkem však byl úplný opak. „*Jako tendle byt pro mě znamenal obrat úplně o 100 % ještě k horšímu... takže herny, prostitutky, prostě masakr... A ona mi ještě nechávala peníze, takže jsem nemusel ani chodit do práce.*“ Dle jeho slov byl v tomto období opravdu hodně závislý a jeho tělo už to přestávalo zvládat... „*Už jsem třeba usínal vestoje*“. Tolerance pervitinu se začala navyšovat a tím pádem se zvýšila i denní dávka. „*Potom, co mi ten fet nedával, jsem dával ještě víc a fakt už jsem byl ztracenej. Jsem byl třeba na 2 gramech denně.*“ Drogy vždy upřednostnil před vším ostatním a jeho přítelkyně už nevěděla, jak mu pomoci. „*Ta už pak taky akorát furt brečela a nevěděla, co se mnou.*“ Tímto způsobem to pokračovalo do doby, kdy mu drogy už nic nedávaly a ze dne na den s tím opět přestal. „*Vyspal jsem se z toho, začal jsem chodit do práce a rok jsem byl fakt úplně v cajku.*“

Zpět do vězení

Po uplynutí dlouhé doby strávené užíváním drog, se respondent rozhodl žít konečně život podle pravidel. Avšak činy spáchané ještě za doby intoxikace měly své následky. „*Jsem tenkrát řídil pod vlivem, sebrali mi papíry a dostal jsem prospěšky... ty jsem nevykonal, a proto jsem pak šel zase do vězení.*“ Jako trest dostal zákaz řízení na půl roku a veřejně prospěšné práce na 100 hodin. „*No, a já idiot udělal pouze 25 hodin, takže mi zůstalo 75 hodin a ty mi pak proměnili do výkonu trestu.*“ Z rozhovoru bylo poznat, že toho následně velice litoval. „*Štvalo mě, že jsem neudělal ty prospěšky, nadával jsem hrozně sám na sebe a cítil jsem se hrozně. To prostě byla ostuda, že jsem nebyl schopnej odpracovat 100 hodin.*“ Na odpracování 100 hodin mu dostal rozmezí půl roku, což je doba, za kterou by se daly prospěšné práce v tomto rozsahu vykonat. Podle respondenta by to odpracoval za 2 týdny, ale protože ho v tu dobu zajímaly pouze drogy, řekl si: „*Já na to kašlu, já si to radši půjdu odsedět.*“ Tohoto rozhodnutí následně velice litoval a vyčítal si to celou dobu za mřížemi... „*Fakt jsem se proklínal.*“ Po této zkušenosti sám respondent řekl, že už se do vězení nikdy vrátit nechce. Lze tedy usoudit, že trest odnětí svobody v tomto případě splnil účel nápravy a omezil prvky recidivy.

Prožitá zkušenost

Postupem času se náš rozhovor schyloval ke konci a mé otázky směřovaly na respondentovo prožitou zkušenost a celkové zhodnocení. Z jeho slov je jasné, že právě drogy byly hlavním zapříčiněním veškerých problémů a starostí. „*Od toho roku 90 do toho 2000, tak to bylo super... to jsme dělali ty krádeže, byli jsme dobrá parta, a ještě se do toho nemíchaly drogy. To fakt vycházelo hrozně dlouho. Upřímně bych nejraději ty časy, co jsem byl na drogách, úplně vymazal... moje hodnocení fakt 99% špatný a 1% dobrý.*“

4.4.1 Shrnutí výzkumné části

V této podkapitole jsem vyhodnotila rozhovor s respondentem, který v autentické podobě přikládám celý do přílohy. V rozhovoru jsme s respondentem probrali jeho život od dětství, abych zjistila, z jaké pocházel rodiny, přes dospívání, krádeže, drogy až do současnosti

Jsem si jista, že s tématem mé bakalářské práce úzce souvisí můj prvotní zájem o osoby, u kterých se objevují nějaké patologické jevy.

4.5 Závěry šetření

Po opakovaném čtení rozhovoru, přehrávání hlasové nahrávky a po vyhotovení mé analýzy, se dostávám k závěrečné části, která spočívá v zodpovězení stanovených výzkumných otázek a jejich zhodnocení. V následujících řádcích zodpovím na předem stanovené výzkumné otázky mého biografického přístupu.

Hlavní výzkumná otázka: Jak respondent vnímá svůj život?

Uživatel sám sebe vnímá jako člověka, který zklamal opakovaně své rodiče, a i přes pobyt vězení a své pocity viny vůči rodičům pokračoval nadále ve svém dosavadním způsobu života. Zlom nastal nejprve v okamžiku, kdy maminka onemocněla, ale toto bylo jen dočasné. Definitivně se rozhodl s drogami skončit, když byl uvězněn v České republice, kde byl výkon trestu pro něj podstatně přísnější než předchozí pobyt v nápravném zařízení v Německu. Další důvod ke změně životního stylu byl ten, že ho mrzelo, že k výkonu trestu došlo poté, co nesplnil trest obecně prospěšných prací, na který měl dostatek času.

VVO 1: Jakou souvislost můžeme najít mezi užíváním drog a trestnou činností?

Na tuto otázku lze jak z prostudované literatury, tak z osobní výpovědi respondenta odpovědět tak, že i když může člověk pocházet z prostředí, kde je vše v normě a v pořádku, může začít vést život, který není v souladu s obecně platnými normami: krádeže či drogová závislost. Každý jedinec má v sobě své vlastní touhy a pohnutky, které mohou být odlišné od toho, co od něj společnost očekává. Např. respondent měl zálibu v krádežích, protože v nich cítil adrenalin a nebývalý zisk.

VVO 2: Jaké potíže se objevovaly u respondenta v průběhu a po absolvování vězení?

První trest absolvoval respondent v Německu, kde se u něj v průběhu výkonu trestu žádné problémy nevyskytovaly, naopak pro něj byl pobyt velmi příjemný, a navíc si nejen přivydělal, ale rozšířil si i jazykové znalosti. Proto se tento trest minul účinkem a on se ihned po návratu na svobodu vrátil k původní trestné činnosti. Druhý trest si odpykával v českém vězení a zde byla radikálně jiná situace, proto se po návratu z vězení snažil (a dodnes) snaží vyvarovat trestné činnosti s cílem, aby již nikdy nemusel jít do výkonu trestu.

Závěr

Bakalářskou práci s názvem: „Životní cesta trestance: Biografický přístup“ jsem se rozhodla napsat proto, že mě vždy zajímal život osob, které užívají drogy. Bylo mým předmětem zájmu zjistit, co je k užívání drog vedlo nebo vede.

Nápad vytvořit biografický přístup se objevil, když mi můj kamarád vyprávěl příběh o jednom muži, který byl drogově závislý a opakovaně uznán vinným. V ten moment mě hned napadlo, že by bylo zajímavé s takovým člověkem udělat rozhovor. Ani jsem nedoufala, že by to mohl být správný adept na tuto bakalářskou práci. Nevěděla jsem, co od toho můžu očekávat a měla jsem obavy z našeho prvního setkání, vše ale úplně zbytečně.

S respondentem jsem se dvakrát sešla, poprvé kvůli rozhovoru, podruhé k doplnění detailů. Na základě rozhovoru jsem si vymezila oblasti k teoretické části: socializaci jedince, trestný čin a jeho následky a drogovou problematiku. Poté jsem si zajistila dostatek literatury, kterou jsem nejprve prostudovala a poté jsem přešla k analýze získaných poznatků. Když jsem kontaktovala respondenta s mým nápadem, mile mě překvapila jeho reakce. Měla jsem určité pochybnosti, ale díky jeho entuziasmu k vytvoření mého projektu jsem byla značně klidnější.

Celý rozhovor jsem pojala v přátelském pojetí a vždy kolem nás panovala příjemná atmosféra. Čas, který jsme strávili nad rozhovorem, byl pro mě obohacující, a dokonce mohu říct, že to byl i nezvyklý zážitek, jelikož jsme měla šanci nakouknout do života, kam se běžný člověk nedostane, a to mezi lidi, kteří se živí loupežemi a mezi uživatele drog. Respondenta hodnotím jako velice milého, otevřeného a přátelského člověka a celý proces psaní bakalářské práce byl pro mě velmi přínosným a zajímavým.

Seznam použité literatury

BAREŠ, J.: Prevence a kontrola infekčních nemocí u injekčních drog, Úřad vlády České republiky, 2012, 102 s., ISBN 978-80-7440-064-3.

BAREŠ, J.: Válka proti drogám a její negativní dopady na veřejné zdraví: Skrytá epidemie hepatitidy typu C. Úřad vlády České republiky, 2003, 48 s., ISBN 978-80-7440-082-7.

BLAŽEJOVSKÝ, M.: *Drogy v dopravě*, Praha, Wolters Kluwer, 2015, 188 s., ISBN 978-80-7478-904-5.

BLAŽEK, P.: *Delikvence: analýza produktů činnosti delikventní subkultury jako diagnostický a resocializační nástroj*, Praha, Grada 2019, 156 s., ISBN 978-80-271-2013-0.

CSÉMY, L.: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD), Úřad vlády České republiky, 2006, 120 s., ISBN 80-86734-94-3.

CSETE, J.: *Hledání rovnováhy*, Úřad vlády České republiky, 2012, 56 s., ISBN 978-80-7440-066-7.

CSETE, J.: Hledání rovnováhy. Koncepce protidrogové politiky v České republice. Úřad vlády České republiky, 2012, 56 s., ISBN 978-80-7440-066-7.

ČERMÁK, I. Narativně orientovaná analýza. In BLATNÝ, M. Metodologie psychologického výzkumu: Konsilience v rozmanitosti. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 85–109 s. ISBN 80-200-1450-0

GOSSOP, M.: Léčba problémů spojených se zneužíváním drog: důkazy o účinnosti, Úřad vlády České republiky, 2009, 104 s., ISBN 978-80-87041-81-9.

GULOVÁ, Lenka. Sociální práce: pro pedagogické obory. Praha: Grada, 2011. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3379-1.

HÁLA, J.: *Výkon trestu odnětí svobody citlivý k rodině*, ZSF JU v Č. Budějovicích, 2017, 120 s., ISBN 978-80-7394-628-9.

HARTNOLL, R.: Drogy a drogové závislosti: Propojování výzkumu, politiky a praxe. Úřad vlády České republiky, 2005, 96 s., ISBN 80-86734-45-5.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

JÍLEK, J.: *Ze závislosti do nezávislosti*, Roční období, Praha, 2008, 224 s., ISBN 978-80-85524-03-1.

KABÍČEK, P.: *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, Praha, Stanislav Juhaňák – TRITON, 2014, 343 s., ISBN 978-80-7387-793-4.

KOOYMAN, M.: *The therapeutic community for addicts: intimacy, parent involvement and treatment outcome*, Universiteitsdrukkerij Erasmus Universiteit, Rotterdam, 1992, 239 s., ISBN 80-7106-876-4.

LINES, R.: *Výměna jehel ve věznicích*, Úřad vlády České republiky, 2006, 112 s., ISBN 80-86734-79-X.

MACEK, P.: *Adolescence*, Praha, Portál, 1999, 208 s., ISBN 80-7178-348-X.

MAHDALÍČKOVÁ, J.: *Víme o drogách všechno?* Praha, Wolters Kluwer, 2014, 124 s., 978-80-7478-589-4.

MAŘÁDEK, V.: *Vězeňství*, Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě, 2005, 203 s., ISBN 80-7368-002-5.

MATOUŠEK, O.: *Mládež a delikvence*, Praha, Portál, 2003, 344 s., ISBN 80-7178-771-X.

MOJŽÍŠOVÁ, A.: *Kapitoly sociální práce v praxi*, JU v Č. Budějovicích, 2008, 139 s., ISBN 978-80-7394-074-4.

NECHANSKÁ, B.: *Uživatelé alkoholu a jiných drog ve zdravotnické statistice od roku 1959*, Praha, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2011, 243 s., ISBN 978-80-7440-048-3.

NECHANSKÁ, B.: *Uživatelé alkoholu a jiných drog ve zdravotnické statistice od roku 1959*, Úřad vlády České republiky, 2011, 243 s., ISBN 978-80-7440-048-3.

PETROŠ, O.: *Poziční dokument o drogách, věznicích a harm reduction*. Úřad vlády České republiky, 2006, 48 s., ISBN 80-86734-76-5.

PRESTON, A.: *Průvodce léčbou v terapeutické komunitě*, Úřad vlády České republiky, 2007, 60 s., ISBN 978-80-87041-28-4.

Primární prevence sociálně patologických jevů, sborník přednášek, Univerzita J. E. Purkyně, Ústí n. Labem, 1998, 88 s., ISBN 80-7044-203-4.

ŘÍČAN, P.: *Psychologie*, Portál, Praha, 2005, 288 s., ISBN 80-7178-923-2

SMÉKALOVÁ, E.: *Studijní texty pro metodiky prevence sociálně patologických jevů*, Olomouc, František Šalé – ALBERT, 2007, 96 s., ISBN80-7326-118-9.

UHL, A.: *Jak maskovat etické otázky ve výzkumu závislostí*, Úřad vlády České republiky, 2008, 20 s., ISBN 978-80-87041-39-0.

VETEŠKA, J.: *Psychologie kriminálního chování: vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace*, Praha, Grada 2020, 208 s., ISBN 978-80-271-0731-5.

WEST, R.: *Modely závislosti*, Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, Praha, 2016, 129 s., ISBN 978-80-7440-157-2.

Materiály použité z internetu:

<https://www.drogy-info.cz/>

<https://drogy.doktorka.cz/slangovy-slovník-drogove-sceny>

<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/>

<https://www.drogy.cz/drogy>

<http://www.drogovaporadna.cz/opiaty/opium.html>

<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/drogy/co-je-zavislost.html>

https://www.drugs.ie/cz/pochopeni_drog/typy_drog/

<http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-1>

<https://www.ustavprava.cz/blog/2018/07/nejstarsi-zakony-lidstva/>

https://is.muni.cz/elportal/estud/praf/js09/dejiny/web/prednasky/4. Staroveke a stredoveke trestni_pravo-print.pdf

<http://trestni.juristic.cz/30486/clanek/trest2.html>

<https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/zaklady-spolecenskych-ved/proces-socializace-jedince>

https://is.muni.cz/el/1441/jaro2018/VY3DC_SOPA/um/2_SOCIALIZACE.pdf

<https://www.statistikaamy.cz/2020/09/29/pocet-veznu-klesa-ceske-veznice-i-tak-praskaji-ve-svech>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11417814822-uzamceny-svet/11976-historie-vezenstvi/>

https://is.muni.cz/th/v4tyg/6_System_vezenstvi.pdf

<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-ostrov/clanky/detail/tvurci-praci-k-prevychove>

<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-svetla-nad-sazavou/clanky/detail/odsouzene-vykonaly-zaverecne-ucnovske-zkousky>

<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Socializace>

<https://pedagogika.skolni.eu/specialni-pedagogika/socializace/>

<https://g.cz/12-zvlastnich-pravidel-spolecenske-etikety-v-cizine-kde-je-slusne-srkat-a-kde-neslusne-krajet-chleb/>

Přílohy

Rozhovor s respondentem

Na začátek se tě chci zeptat, jestli nebude vadit, že tě budu nahrávat?

„Nene, úplně v klídku.“ (Úsměv)

Perfektní, já to budu potřebovat, abych se v tom mohla později lépe orientovat, takže díky moc a můžeme klidně začít. Pocházíš z úplné rodiny? Nebo jsi odmala žil jen s tatškou/mamkou?

„Jojo, pocházím z úplné rodiny. Mamka, tatka, všechno, jak má být.“ (Zaostřil na mě)

Ok, perfektní...

„Moje dětství bylo úplně v pořádku, moji rodiče oba pracujou. Celej život pracovali poctivě, takže dětství bylo úplně v pořádku.“

Tak to je skvělé. Odkud vlastně pocházíš? Kde jsi vyrůstal?

„Pocházím z ČB, vyrůstal jsem v ulici J.“

A co škola, bavila tě? Měl jsi dobrý prospěch?

„Jojo, do školy mi nevadilo chodit a byl jsem fakt docela nadanej ke sportu. (úsměv) Chodil jsem na základku a pak jsem se vyučil na svářeče.“

Tak jsi vyučen, to je dobře.

„Jojo, jako nebyl jsem úplně nějakej vzornej (smích), ale ne že bych se nechtěl učit. Byl jsem ale docela hyperaktivní.“

Jaký jsi měl prospěch? Co kázeň, jak jsi na tom byl?

„Jojo, byl jsem klasickej průměrnej žák. Zlobil jsem jako klasický normální dítě (smích). Ale je zajímavý, že jsem měl třeba dvojku z chemie.“ (potěšení)

A co ty sporty, které jsi dělal?

„Já jsem rád boxoval. Boxoval jsem první ligu tady za Český Budějovice.“

Tak to jsi byl opravdu dobrý a sportovní nadání tedy určitě máš. Patřil jsi do nějaké skupinky už na základce? Nějaký „borci“ kamarádi?

„Jo tak jasný, už v 15 jsem vlastně začal “vexlovat” s kámošema. Jsem měnil od cizinců, co jezdili do ČB, abych si vydělal na nějaký svoje věci a značkový hadry (smích), co mi rodiče nemohli koupit.“

Už takhle mladý ses tedy pohyboval v tomto odvětví... jak jsi k tomu vůbec přišel?

„No, to víš. Za komunistů si člověk nemohl vydělat skoro nic. Po rodičích jsem nemohl chtít, aby mi furt něco kupovali, když tu nic nebylo. Tak jsem se domluvil s kámošem z boxu. Tak jsme začali kupovat valuty.“

Můžeš mi to, prosím, nějak podrobněji vysvětlit?

„Jsmo koupili 100 marek za 1500 korun a prodali jsme je za 2000 korun. Tak to máš hned 500 na kapse.“ (smích)

Takže to fungovalo dobře.

„Jojo, v tu dobu si myslím, že to takhle dělalo víc lidí.“

A jak to probíhalo?

„No, takhle přijel bus cizinců na náměstí, tak jsme tam vlezli a začli jsme měnit. Klasický vexlování. Dali jsme jim lepší kurz jak v bance. Něco podobnýho jako Bony a klid.“ (smích)

A to jsi dělal jen s tím jedním kamarádem z boxu nebo jste se rozšířili na partu?

„Jojo, jen s tím kámošem. Jsme pak šli vždycky nakupovat hadry a balit holky.“ (smích)

Chápu, co přítelkyni - měl jsi?

„Nene, v tý době ještě ne. Jsem se naplno věnoval tomu boxu a občas tomu veslování.“ (smích)

A to už jsi měl problémy s trestnou činností?

„Nene, ale musím říct, že jsme to dělali fakt docela dlouho. To víš, legální to nebylo. Ale vždycky jsme se to snažili dělat co nejlíp.“

A co vojna, byl jsi?

„Jojo, jsem byl na vojně tady v Budějčích rok a v tu chvíli jsem vlastně furt boxoval.“

Takže tě netrápilo, že jsi musel být na vojně?

„Nene, právě že vůbec, já už jako malej měl sklony k tomu být voják. Už na základce, ale tatka chtěl, abych se vyučil ve stejným řemeslu, jako on.“

To je hezké, že jsi tu školu kvůli tatkovu udělal a vyučil ses.

„Jojo, tatka je 40 let svářeč. Tak mě to i bavilo. Kdybych to dělal dodnes, tak se mám asi lépe. Je to dobře placená práce.“

Takže dnes už nepracuješ v tomto oboru?

„Nene, on mě po škole tatka zaměstnal. Ale po roce už mě to nějak přestávalo bavit a vymýšlel jsem jiný různé věci, jak si vydělávat víc.“ (smích)

Takový byznysmen už od malička...ještě se, prosím, vraťme k té vojně. Jak to probíhalo?

„No, byl jsem tam asi ten rok v ČB a půl roku v Praze.“

Jak to, že tě přemístili do Prahy?

„No, tady v ČB mi skončila jednotka, co jsme měli a odsunuli nás do Prahy. Takže už jsem pak ten půl rok neboxoval.“ (zklamání)

Takže kvůli tomu přesunu si musel přestat boxovat? Mrzelo tě to?

„Jo, tak docela jo, box mě fakt bavil a byl jsem dobřej. Ale měl jsem sklony i k tý vojně (paragáni). To mě taky hodně bralo vždycky.“

Takže když tu vojnu nějak shrneme, byly to dobré časy?

„Jo, určitě, vojna byla fakt dobrá. I ta rota byla dobrá, bylo nás tam málo a ten major měl sklony k sportu, tak jsme chodili hrát fotbal. Fakt fajn časy. No, a po vojně jsem vlastně ještě boxoval, ale už jen pro sebe pro zábavu.“

A po vojně sis našel nějakou práci?

„Jojo, to mě hned zaměstnal ten tatka, takže jsem rok pracoval u něj. Ale pak už mě to prostě táhlo k těm kšeftům.“ (smích)

Pověz mi o tom víc, prosím.

„No, vlastně s tím kámošem z boxu, a ještě s klukama, co jsme se znali, jsme začli zas vymýšlet, jak vydělat prachy. To vlastně byla revoluce, takže se otevřely hranice. Takže jsme začli jezdit do Rakouska.“

A tam jste jezdili dělat co?

“Normálně krást jsme tam začli jezdit.“ (Smích)

To jste pokaždé plánovali takhle nějakou „akci“?

„Jojo, tady v Budějčích jsme fakt nikdy nekradli. Vždycky jsme jeli s kámošema právě z dětství do Rakouska do obchodů a normálně jsme kradli a pak jsme to jezdili zpátky do Budějčic prodávat.“

Jaký byl důvod, že jsi najednou začal krást. Co tě k tomu vedlo?

„No, tak mě vždycky lákal ten adrenalin, a hlavně v tu dobu tu fakt nic nebylo.“

Kolik vás bylo vždycky na tu „akci“?

„Byli jsme 3. Jsme v tom měli systém a věřili jsme si, takže fakt dobrá parta.“

A jak vám to takhle vydrželo? Měli jste problémy s policií?

„No, tyjo (zamyšlení). Docela dost dlouho na nás nikdo nepřišel, ale tenkrát nás chytli a byl jsem měsíc na vazbě v Rakousku.“

Aha, takže už takhle v mládí jsi měl problémy s policií.

„Jojo, to nás drapli, když mi bylo asi 20. Kámoši furt jezdili blbci na to stejný místo a když už jsme odjížděli s autem plným věcí, tak přijela kriminálka a čapli nás.“

Kolikrát vám to takhle vyšlo, než „spadla klec“?

„Noo, tyjo (zamyšlení). Fakt hodně dlouho nám to vycházelo, jsme se tím víceméně živili.“
(úsměv)

Kdo to vlastně vymyslel, že budete jezdit krást? Nebál ses někdy?

„Kámoše právě napadlo už tenkrát, jak přijít k fakt dobrým penězům. Tak jsem na to kejvnul. Ta vidina těch peněz a toho adrenalinu mě motivovala.“ (smích)

A neměl jsi někdy strach? Uvědomoval sis to riziko?

„Jo, tak určitě, vždycky jsem si uvědomoval následky. Ale nikdy jsem se nebál.“ (nadme se pýchou)

Jak probíhalo první zatýkání?

„No, přijeli policajti, odvezli nás na stanici a pak jsem zůstal měsíc na vazbě.“ (Zamyšlení)

Jak to tam probíhalo? Můžeš mi o tom říct něco víc, prosím?

„No, ne že by to bylo krutý. Ale to víš, nuda. Byl jsem sám na cele, neměl jsem u sebe žádný peníze, takže jsem žil jenom z tý vězeňský stravy.“

To muselo být těžké, co na to rodiče?

„No, jsem vlastně napsal dopis, že jsem tady na vazbě. Tak mamka z toho byla úplně hotová. Rodiče vlastně ani nic netušili, že dělám něco takovýho.“

Rozumím, to muselo být šíleně těžké, jak pro tebe, tak i pro rodiče.

„Jojo, ale mamka mi hodně pomohla. Řekla mi, že se mám prostě přiznat, aby mě pustili. Proběhl soud no a pak mě pustili.“

Měl jsi z toho nějaké následky?

„Jojo, vlastně na 5 let vyhoštění z Rakouska.“

A jak jsi na to nahlížel ty? Uvědomil sis to, že jsi udělal chybu, nebo ti to bylo jedno?

„O tom jsem nějak nepřemýšlel. Prostě jsem si to tam musel odsedět. Spíš mě mrzelo, že jsem udělal rodičům problémy.“

Co vztahy s rodiči, změnily se nějak?

„No, tak taťka byl z toho zklamanej. Ale postavili se k tomu fakt dobře, taťka mě zas zaměstnal zpátky. Snažil jsem se sekat dobrotu.“

Takže po této zkušenosti už jsi „sekal dobrotu“, nebo tě to po nějaké době zas lákalo zpátky?

„No, klucí, se kterýma jsem jezdil krást, to dělali furt.“ (Smích) Pracoval jsem ještě chvíli u taťky, no a nevím proč, ale furt mě to lákalo jít proti tomu zákonu, na tu druhou stranu.“

Co tě na tom nejvíc lákalo?

„No, tak v první řadě samozřejmě lepší peníze, a hlavně ten adrenalin. Prostě vydělávat si ne normální práci. Ne, že bych byl línej, ale prostě nějak mě to bavilo.“

A v tu dobu jsi bral nějaké drogy?

„Nene, vůbec.“

Takže toto tvoje protiprávní jednání nemělo s drogami žádnou spojitost?

„Právě, že ne. Táta, když se mě ve 13 ptal, co chci dělat, tak jsem mu suverénně oznámil, že “byznys” (smích). Pamatuju si na větu, kdy mi taťka říkal: No, tak tě zavřou. A já mu na to odpověděl: No, tak mě pustí.“ (Smích)

Takže jsi to měl takhle v sobě už odmala jo?

„Jojo, šel jsem do toho vlastně i po tom měsíci na tý vazbě. Neodradilo mě to.“ (smích)

Tak tedy ten měsíc ve vazbě ti nedal žádný pocit viny a ani tě to neodradilo?

„Ne, vůbec. Rodičů mi bylo líto, ale jinak ne.“

Tak jste zase s kamarády začali „kšeftovat“. To jste jezdili kam?

„No, já měl furt ten zákaz do Rakouska. Tak jsme začali jezdit do Německa.“ (smích)

A to jste kradli stejným způsobem, co předtím?

„No, tak víceméně jo. Ale začli jsme se více specializovat a promýšlet to. Chodili jsme krást už jen v noci. To jsme vlastně byli furt ta stejná parta, od těch 14 let.“

Jak dlouho vám to vydrželo, než vás opět chytili?

„Noo, (úsměv)...trvalo nám to od roku 1992-2000. Postupně jsme to fakt všechno vychytávali do puntíku.“

Věnoval ses tomu tedy 8 let.

„Jojo, já jsem to víceméně pak už nedělal ani kvůli těm penězům, ale kvůli tý akci a plánům. Prostě nás to bavilo, že nám to pokaždý vyšlo.“

To opravdu vás za těch 8 let ani jednou nechtyli?

„Noo, jednou nás honili policajti. To nás honil i vrtulník, jsem utíkal 10 hodin v lese.“ (smích)

Dopravdy? To je jak z nějakého filmu. To musel být hrozný pocit.

„Já jsem měl v hlavě prostě naučený to, že když je ta možnost utýct, tak jsem prostě utekl. Člověk se nechce nechat zavřít, žejo...“ (smích)

„Jak to probíhalo, celá ta akce?

„No, jeli jsme s tím plným autem a před námi jeli policajti. Tak říkám kámošovi, co řídil, ať prostě začne ujíždět, že se nechci nechat chytit s plným autem kradených věcí. V noci nás 100km

po dálnici honili policejní auta, začlo pršet a na cestě byl poslední sjezd a pak už bylo centrum. Tak mu říkám: tady to strhni, vemte si doklady a každej na vlastní triko.“ (smích)

Takže jste začali utíkat pěšky?

„Jojo, rozutekli jsme se do lesa. Na cestě jsem se potkal s tím jedním kámošem (smích), jsme si všimli, že po nás jde už i vrtulník. Takže jako fakt masakr akce.“

To se ti hodilo, že jsi byl sportovní typ?

„No, tak určitě (smích). Já v tu dobu ani nekouřil, nepil, žádný drogy. Takže jsem fakt běžel snad 7 hodin v kuse.“

Neztratil jsi za tu dobu síly ani naději, že to nemusí dobře dopadnout?

„Ne! Kamarád právě na mě, že už nemůže. Tak mu říkám: neexistuje, poběž, já tě potáhnu. Prostě nás nesmí drapnout!!“

Podářilo se vám tedy utéct?

„Mně a tomu kámošovi se to podařilo, řidiče bohužel chytli. Jsme doběhli až do jinýho města, mrzlo. Peníze jsme našťestí měli, tak jsme si koupili vlak do Passau, koupili jsme si nový hadry a frčeli jsme zpátky domu.“

Tak se vám to povedlo.

„Jojo, my jsme měli dobrý, že jsme byli fakt parta kamarádů. Takže ten, jak ho chytli, tak na nás nic neprásknul.. My jsme měli připravený i dopředu, co kdyžtak budeme říkat a tak... Prostě promyšlený jsme to měli. Za 9 měsíců byl zpátky.“

Tak jste se nemuseli bát, že vás prozradí.

„Jojo, nikdy se nestalo, že bychom mezi sebou v tý partě práskali. To neexistovalo.“

A pokračovali jste nadále v tomto „způsobu obživy“, nebo už jste s tím raději skončili?

„Pokračovali jsme dál.“ (smích)

Nepřišel ten bod zlomu, že už prostě ne.

„Nene, počkali jsme na kámoše, než ho pustí a kradli jsme dál. (smích) Mezitím jsme taky teda byli na nějakých akcích, ale ne tak velkých. Dělal jsem to snad do nějakých 28 let.“

Kdy jsi vlastně měl nějakou první zkušenost s užitím drog?

„No, jednou jsme měli s klukama možnost dělat byznys s drogama. Naskytla se nám dobrá nabídka za hodně peněz, převážet drogy. Takže vlastně jsme měli jak krádeže, tak i převoz drog.“

O jakou drogu se jednalo?

„Heroin.“ (hluboký výdech)

Jak jste vůbec přišli v té době k heroinu?

„No, kámoš, když seděl v tom Německu, tak se tam seznámil s jedním týpkem. Tak jsme si s ním sjednali schůzku a nabídl, že si můžeme vydělat fakt dobrý prachy za převoz heroinu z Česka do Německa.“

A nebylo to na tebe už příliš?

„No, hmm... (delší pomlka), moc se mi do toho nechtělo, protože s drogama jsou samozřejmě vždycky problémy.“

Ale šel jsi do toho.

„Jojo, tak ty peníze byly lepší jak z těch krádeží.“

A do té doby jsi nikdy nezkusil žádnou drogu?

„Ale jo... (zamyšlení), pamatuju si, že někdy v tom devadesátým druhým, když jsem se vrátil z vojny, jsem zkusil s klukama lajničku pervitinu.“

A k tomu ses dostal jak?

„Kámoš dělal krupiéra v bordelu a volal mi, že mu nějaký týpek dovezl něco z Prahy, tak že to zkusíme. Ale zatím mi to nic neříkalo, to mě úplně nijak neovlivnilo. Takže to bylo asi tak nějak poprvý, co jsem něco zkusil.“

Ten heroin, jak jste převáželi, ten jsi zkusil?

„Jojo, zkusil, bral jsem ho asi půl roku, ale stejně mi to nic neříkalo. Někdo je na ty opiáty a já jsem spíš na ty stimulanty. Ale jak říkám, začaly problémy. Kamarád ten heroin začal dávat ve větším množství, a už to nebylo takový, jako dřív.“

Jak jste ten heroin užívali?

„No, já jsem to s nima začal kouřit v cigaretách a oni postupem času začali dávat nitrožilně.“

Nahlížel jsi nějak na drogy s odstupem, nebo ti to přišlo v pořádku?

„Hele, nikdy by mě dřív nenapadlo, že až se vrátím po x letech z Německa, že si začnu šlehat perník... To by mě v životě nenapadlo.“ (zamyšlení)

Rozumím, k tomu se pak ještě vrátíme. Pověz mi něco více o tom heroinu. Jaké to bylo?

„Nebavilo mě to, opiát prostě. Ležíš doma, je ti špatně. Nejdřív jsme to začli kouřit v cigaretách, pak v alobalu a pak už ti to nedává, tak to začneš šňupat, no a ten jeden si to začal i šlehat.“

A tys ho tedy „jen“ kouřil?

„Jojo, do toho už jsem nešel. Mě fakt ten heroin moc nebavil.“

A v tu dobu, co jsi bral heroin, jste se stále živili krádežemi?

„Jojo, vždycky jsme si v Německu vzali hotel, vytipovali jsme si místo. V noci jsme jeli na akci, vykradli jsme to a večer jsme si zakouřili heroin.“ (Smích)

Dávali jste si heroin i před loupeží?

„Nene, to nikdy, já to vždycky musel dělat s čistou hlavou. Bral jsem to spíš jako odměnu za povedenou akci.“

Co „abstáky“, proběhly u tebe?

„Jo, tak určitě, to bylo šílený. Jsem měl první absták po 3 měsících, takže jsem byl na tom o dost lépe než kluci no.“

Jak často jsi kouřil heroin?

„Každý den jsme to dávali.“ (Výdech) Ale měli jsme na to výsadu, že vždycky až doma po akci. Na tom stavu by ani nešlo nic udělat. No, hrozný.“ (smích)

Pocíval jsi na sobě závislost?

„Tyjo, ani zas tak ne, jak kluci. Já jsem v tu dobu měl ještě vztah a byl jsem schopnej si tu dávku dát opravdu až večer a ráno si jít dokonce zaběhat.“

Takže jsi to měl opravdu jako za odměnu...

„Jojo, ale postupem času to šlo všechno do kopru. Začali jsme se s klukama hodně hádat a ty drogy prostě byly silnější než oni.“

Bylo ti to líto?

„Štvalo mě to hodně. Už to fakt nebylo jako dřív.“

A co vztahy, zmiňoval jsi, že jsi měl přítelkyni.

„Jojo, měl jsem 5 let Jugoslávku, jmenovala se “J”.

Jak jste se seznámili?

„Jak jsme prodávali furt něco, tak ty Jugoslávci to od nás kupovali a seznámili jsme se přes jednoho kluka.“

A ona věděla o všem, co děláš?

„Jojo, ta to věděla no. Ale to, že беру, tak to nevěděla.“

Nevěděla? Jak jsi to před ní utajil, to nebylo poznat?

„Nene, já jsem se vždycky snažil, aby to na mě nebylo poznat.“ (Smích) Naštěstí jsem ty drogy neměl jako: “když nemá auto benzín, tak nejede”.“ (smích)

Rozumím, měl jsi to v hlavě prostě nějak rozdělené.

„Jojo, tenkrát jsem to měl v hlavě určitě víc nastavený, než ostatní kámoši.“

A přítelkyně jezdila s vámi na ty loupeže?

„Nene, to vůbec, ona se živila fakt poctivě. Měla tady v ČB parfumerii.“ (Úsměv)

A nechtěl jsi už nechat všech těch akcí, když jsi měl vztah?

„Ne! Vůbec... (smích). Sice to byla moje první láska, fakt docela dlouhý vztah, ale chtěl jsem dělat tydle věci furt.“

A kdy přišel nějaký „kámen úrazu“?

„Noo.. (zamyšlení)...to zatím ještě nebyl kámen úrazu pro mě, ale kámoše drapli a hned nám dal vědět, ať už tam nejezdíme. Ale já i přes to všechno jsem prostě chtěl jet zase, tak jsem si udělal falešný doklady.“ (smích)

Tedy i přes varování od kamaráda, kterého chytli, jsi tam jel znovu?

„Jojo... jeden známej kšeftoval zas s dokladama, tak mi udělal falešný a jel jsem. Já jsem tím fakt žil, nezajímala mě prostě poctivá práce. Byl jsem na týdle scéně fakt dlouho. Přítelkyně to prostě musela respektovat.“

A co rodiče, v tu chvíli, byli jste spolu v kontaktu?

„Jo, tak občas jsem se ozval, oni tak nějak tušili, co se děje. Ale jak říkám no, mně mohl každěj říkat, co chtěl a stejně se nic nezměnilo. Měl jsem prostě svoji hlavu.“

Ani na moment tě nenapadlo, že bys toho všeho nechal a žil normální život?

„Ne, vůbec... právě že třeba ta honička těch policajtů mi ještě víc dodala sebevědomí.“ (úsměv)

Rozumím, jsi prostě riskantní typ od jakživa.

„Jojo, já si myslím, že mám od přírody prostě instinkt, že jsem vždycky věděl že to vyjde a že mě prostě nechytí. Nehrál jsem si na žádnýho šéfa, ale byl jsem takovej leader. Před každou akcí jsme se vlastně museli jít pomodlit do kostela.“ (úsměv)

To jste měli takový rituál? Za tu dobu jsi měl nějaké další potyčky s policií?

„Noo.. (dlouhá pauza), jednou se mi ozval jeden kluk, že by chtěl taky něco převézt, tak jestli mu dám něco na starost. Nechtěl jsem ho vzít, ale furt mi tam kňoural, že nemá peníze, tak jsem ho vzal jednou na akci s sebou. A to byla moje největší chyba...“

Co se stalo?

„On byl nováček a měl na starosti převézt zase nějaký zboží přes hranice, ale kontroly furt byly, no a čapli ho...“

Uvědomoval sis v tu chvíli nějaké riziko?

„Jo tak byl to nezkušeněj kluk, neměl jsem ho brát. To byla moje největší slabina, byl jsem moc hodnej.“

A jak to tedy probíhalo?

„Chytli ho na hranicích a já jsem ho ještě viděl. Jsem totiž jel za nim, no a samý benga všude. Tak jsem mu zavolal z budky a říkám mu: Hele jsi v mezipásmu, máš český občanství, tak normálně zdrhni! Já na tebe počkám a normálně ujedeme. Uteč, nebo jdeš sedět... V autě máš zboží za 30 000 marek, to je přes půl milionu, nemáš na to doklad, tak jdeš normálně do basy. A on na mě: Nene, neboj se, já to vychytám. No, a pak už měl vyplej telefon, tak volám jeho manželce a ona říká, že je všechno v pořádku. Že prej nic neřekl. Takhle jsme odjakživa byli domluvený s klukama, že když někoho chytanou, tak se prostě nevypovídá.“

Dopadlo to dobře, nebo co se stalo?

„No... (zamyšlení), ale on se rozmluvil. Udělal ze sebe korunního svědka, výpověď měla 1400 stran, každá druhá věta byla s mým jménem no a řekl úplně všechno, co věděl. Řekl škodu za 1 500 000 marek...“ (úsměv)

Milion a půl marek?

„Jojo, ale to jsem vůbec nevěděl. Takže na mě byl vytvořený mezinárodní zatykač, a to jsem taky nevěděl.“

A kdy ses to dozvěděl?

„To jsem takhle jednou jel s tou přítelkyní na dovolenou do Maďarska, přes Slovensko. No, a měl jsem zase nějaký divnej pocit, že se mi tam nechtělo. A ptám se “J”, jaké si mám vzít pas. Jestli ten falešnej, nebo fakt můj. No a říká mi: No, vem si svůj, ne, na Slovensku ti nic nehrozí.“

Takže sis vzal svůj pas?

„Jojo, no, a na Slovensku na hranicích nás kontrolovali. “J” musela vyplnit nějaký víza, protože je z Bosny, no, a najednou na mě skočili policajti. (Smích) Měli normálně samopaly, hodili mě na zem, dali mi pouta, ukázali mi to potvrzení, že je na mě daný zatykač a normálně mě odvezli.“

A tys v tu chvíli vůbec nevěděl, že jsi v celostátním pátrání?

„Ne... Právě že vůbec. Tak jsem se jich ptal, za co mě teda zatýkají, ještě k tomu na Slovensku. Dali mě do vydávající vazby a vlastně jsem čekal, než si pro mě Němci přijeli.“

Němci?

„Jojo, jsem vlastně byl 3 měsíce na vazbě v Bratislavě a čekal jsem, než si pro mě přijedou Němci, protože se to vlastně dělo všechno na německém území.“

Takže tebe nikdy nechytili při činu, ale šel jsi do vězení kvůli tomu, že ten kluk tě při výslechu prozradil?

„Jo, chytli mě na udání, no... Ten blbec všechno řekl, tak mi k tomu přidali i tresty za ty vykrádačky...“

Jak to probíhalo na Slovensku?

„Tak vazba na Slovensku pro mě byla smrt... (smích), katastrofální komunistický režim, úplně konec vazba...“

To ti bylo kolik let?

„To mi bylo 28, no...“ (zamyšlení)

A v tuto chvíli si stále bral drogy?

„No, já jsem je bral tak nějak furt... sice ne tolik, ale občas jsem si prostě zakouřil, ten herák, nebo si dal lajnu pervitinu.“

V momentě, co jsi byl ve vazbě, jsi na sobě pociťoval závislost?

„Nene, sice jsem si v tom období občas dal nějakou tu lajnu, ale nepociťoval jsem na sobě závislost. Ani na tý vazbě jsem neměl žádný abstáky, nic... Uplně jsem tam na ty drogy zapomněl.“

Takže drogy pro tebe opravdu nehrály žádnou roli?

„Nene, to právě až později. Do té doby jsem ty drogy fakt bral jak takový zpestření, relaxaci...“ (úsměv)

Ještě bych se chtěla vrátit k tomu zatčení. Ty vlastně, kdyby sis vzal ty falešné doklady, tak by tě nechytli?

„Přesně tak... Nenapadlo mě, že ten můj bejvalej “kamarád” mě takhle práskne, ještě po tom, co mi jeho manželka řekla, že nic nepovídal...“

A jeho zavřeli taky?

„Ne, ten byl akorát 3 měsíce na vazbě a pak ho pustili, protože jim dělal toho korunního svědka... prej na tu vazbu za nim jezdili každý den policajti a on jim všechno ukazoval, říkal no...“

Nelitoval jsi toho, že jsi ho vzal tenkrát s sebou?

„To víš... no, tak šíleně mě to naštválo... (přemýšlí) Ale víceméně když děláš tydle věci, musíš s něčím takovým dopředu počítat. Vždycky jsem říkával klukům: Hele, nikdo nejsme nesmrtelní, jednou to prostě kiksne. A to jsem si říkal, že už to vychází fakt nějak dlouho. Ale byl jsem nasranej fakt hodně, já jsem ho brát nemusel. Prostě jsem neuměl říct ne...“

Chápu, to muselo být nepříjemné. Pověz mi, prosím, něco o tom tvém prvním trestu. To bylo v Německu tedy?

„Jojo, jakmile pro mě dojeli, tak jsem vlastně dostal 7 let natvrdo...“ (dlouhá pauza)

7 let – to je hodně dlouhá doba...

„No, 5 let jsem si odseděl a dodneška mám zákaz do Německa.“

Jak to chodí ve vězení v Německu?

„Hele, ve vězení v Německu už tenkrát v té době (v roce 2000-pozn.aut.), se to nikdy nebude moct srovnávat například s Českou republikou.“

Bylo to lepší nebo horší?

„100 % lepší... jiný lidi, jinej systém, všechno prostě jiný.“

Takže pro srovnání s tou slovenskou vazbou to byla „procházka růžovým sadem“?

„Jako víceméně jo (smích), ta Bratislava byla fakt neskutečný utrpení. (smích) Si pamatuju, že když jsem byla na CPZ v tom Německu, tak se mě ten policajt zeptal, jestli nemám hlad a normálně mi přivezl McDonald's.“ (smích)

To muselo být příjemné. Pověz mi ještě něco o tom, jak to chodilo v tom vězení.

„To bylo normální vězení, něco jako má systém Bory, prostě třípatrová budova do hvězdy a tam byli všichni trestaný dohromady.“

To vůbec nebyli vězni oddělení podle závažnosti trestu?

„Noo... (delší pauza), vlastně jedinej sektor, od kterýho jsme byli oddělený, byl úplně nahoře, tam byli zavřený lidi se sexuální delikvencí, a tak no.“

A tys byl sám na cele?

„Jojo, na cele jsem byl sám, ale jinak jsem byl neustále v kontaktu, například s lidma za nájemný vraždy.“

A ty sis mohl vybrat, jestli budeš na cele sám?

„No, já jsem chtěl být sám. Tam byla možnost výběru, že až se uvolní nějaký místo na cele, tak tam můžu jít. Jsem měl vlastně svůj klíč od cely a druhý měl dozorce. No, a mohl jsem si chodit jak chci, dovnitř a ven.“

Rozumím. Chodil jsi tam do práce?

„Jojo, já jsem rovnou řekl, že chci chodit makat. Bylo to lepší už kvůli propuštění a ten čas mi utíkal rychleji.“

To chápu. Jaký typ práce jsi tam vykonával?

„Hele, vyráběli jsme lampy. Bylo super, že jsem si i vydělal nějaký peníze a naučil jsem se pořádně mluvit německy.“

Kolik sis tam tak vydělal?

„Když mě propustili, tak jsem si přivezl snad 5000 eur.“

To je celkem vysoká částka. Měl jsi něco našetřeno z těch loupeží?

„Ne... vůbec nic. Pro mě ty peníze neměly absolutně žádnou hodnotu. Jsem si tejdně vydělal 300 000 korun a věděl jsem, že příští akci budu mít to samý. Takže jsem vůbec nešetřil.“

Nemrzelo tě pak, že z toho ve výsledku nemáš žádné peníze?

„Jo, tak jako pak mě to dost štválo. Jsem musel prodat Bavoráka asi za 600 000, abych měl vůbec na ty soudy a tak. Jsem prostě žil vždycky pro tu akci. Neumím šetřit dodnes...“

A co drogy ve vězení? Užíval jsi je v tu dobu?

„Vůbec, ve vězení já nikdy drogy nebral. Dokonce jsem tam i přestal kouřit.“

To je dobře. Pověz mi něco o tom propuštění. Jaký byl návrat do reality?

„To bylo vtipný, vlastně když přijela mamka, při poslední návštěvě, tak říkala tatkov: Podívej se na něj, dyť on je ještě horší, než byl, ten má ještě větší sebevědomí, ten se nepoučil. A měla pravdu... (smích). Protože když jsem se vrátil, tak všichni samozřejmě čekali, že budu žít normální život. Celá moje rodina totiž celý život pracuje, nikdy nekradli, prostě poctivý. No, a doufali, že po 5 letech, co vyjdu z vězení, budu normální, ale ne... (smích)“

Takže ses opět vrátil ke krádežím?

„Jojo, svolal jsem zas tu mojí starou partu a povídám jim: Kluci podívejte se, 5 let jsem seděl, nemáme nikdo ani korunu, tak se rozmyslete. Bud' půjdete do práce, anebo já zítra jedu do Rakouska vytipovat věci, kdo jede se mnou?“ (smích)

Takže tobě opravdu těch 5 let nic nedalo?

„Jednoduše, musíš přijmout trest a počítat s tím, že když děláš něco takovýho, tak že to někdy prostě klapnout nemusí. Šlapalo to hrozně dlouho, takže někdy to prostě musí "kiksnout". Takže to v base musíš přijmout, nebo by se z tebe stala troska.“

Rozumím, takže ses snažil žít ve vězení normálně a nepřipouštět si to.

„Přesně. Upřímně, mě za těch 5 let ani nenapadlo, že až vylezu, že pujdu do práce.“

Žádný pocit viny u tebe neproběhl?

„Ne! Prostě jsem si to odseděl a chtěl jsem to dělat dál.“

Takže jste zase jezdili do Rakouska?

„Jojo, ten zákaz, který jsem tam měl, mi vlastně už skončil, takže jsme dělali víceméně to samý, co předtím.“

Začal jsi v tu dobu opět brát drogy?

„Jo, tak když byla možnost, třeba na párty nebo tak, tak jsem si dal.“

Stalo se ti někdy, že jsi měl toxickou psychózu?

„Mně ne, ale vlastně můj nejlepší kámoš, než ho taky zavřeli, tak tomu se to stalo. Náhodou ho zavřeli do stejného vězení, jako mně a tam se z tý toxický psychózy dostal. Tendle můj kámoš, to byla docela důležitá fáze v mém životě. On byl na mě docela závislej a když ho pustili dřív než mě, tak mu říkám: Vrátiš se sám, nikdo ti nepomůže, maximálně rodina a ty se vyvaruj drogám. No, a co se stane, když se vrátím z vězení? Byl na subutexu, což je náhražka heroinu.“

Co se stalo dál?

„Říkám mojí mamce: Takže, hele, já si ho беру k sobě. Zamknul jsem ho v pokojíčku na 14 dní a dostal jsem ho z toho.“

Takže ses ho takhle ujal?

*„Jo, řekl jsem mu: Budeš tu chcípat, musíš vyskočit z toho subáče, to je hrozná sra*ka. Takže jsem ho z toho dostal, ale jak měl právě tu toxickou psychózu, tak ona se vrací.“*

Takže se mu to stalo znovu?

„Jo, on měl toxickou psychózu takovou, že si myslel, že ho honí policajti a třeba udělal to, že nastoupil do vlaku, kterej jel do Rakouska a najednou vyskočil v Linzi z rozjetýho vlaku. Jemu už moc pak nebylo pomoci, snědl třeba 10 g heroinu, do toho kouřil trávu apod.“

Co se s ním stalo dál, že to byla důležitá fáze tvého života?

„No, jsme takhle byli v Rakousku, zas na akci a najednou volá jeho brácha, že umírá.“

Že umírá?

„Jo, mě polil úplně pot, tak jsme jeli okamžitě domů a jeho bratr mi povídá, že když přišla jeho máma domu, tak viděla svého syna, jak je ve vaně ve slipech a umírá.“

To je hrozné...

„Z pitvy jsme se pak dozvěděli, že měl 35 extází najednou. Takže prostě katastrofa.“

To pro vás musel být hrozný zásah.

„To byl, hroznej... Ale právě proč to povídám, je to, že i přes to, že umřel na drogy, tak je nikdo z nás nikdy nepřestal brát.“

To jste z těch drog nedostali respekt?

„Ne, já měl prostě od začátku nastavený, že ty drogy беру pro zábavu... Takže tohle pro nás pro všechny bylo tragédií.“

Jeho smrt vás teda nezastavila v ničem?

„Ne! ... to byla prostě naše obživa, my jsme tím žili. Někdo chodí do práce, někdo krade...“

Říkal sis někdy, že takhle taky můžeš skončit?

„Říkal, ale nikdy jsem si to nepřipouštěl.“

Co by se muselo stát, abys s tím skončil?

„Jo... to já sám nevím.“

Jak to šlo dál?

„No, po nějaký době jsem zůstal víceméně sám. Kámoše jednoho zavřeli, ten jeden vlastně umřel, a tak jsem se nějak ocitnul fakt sám a začal jsem se motat kolem těch drog.“

Takže až v tomto období, jsi začal brát drogy víc?

„Jo, fakt jsem se chytil špatný party, začal jsem chodit do herny hrát automaty, který jsem předtím nikdy v životě nehrál.“

Co tě k tomu vedlo? Potřeboval jsi prostě někoho k sobě, aby ses necítil tak sám?

„No, nějak jsem se snažil dělat to, co dřív. Ale oni byli original narkomani prostě, šlehali si a já se bohužel začal montovat mezi ně. Prostě jsem se s nima začal flákat.“

„Takže jsi hledal uspokojení někde jinde?“

„Prostě v tuto chvíli jsem byl fakt úplně sám, všichni se dozvěděli, že jsem spadnul do toho fetu.“

Tady už jsi na sobě pociťoval závislost?

„Jo, tady už nešlo ani o zábavu právě... Už jsem byl prostě chyceněj...“ (zklamání)

To bylo poprvé, když sis dal drogy nitrožilně?

„Jo, jednou jsem se rozhodl, že si to taky zkusím šlehnout a když mi to kámoš aplikoval, tak jsem řekl: No to je jasný, kdo nešlehal, ten neví. A od té doby jsem byl prostě zapřísáhlý šlehač, úplně jsem se do toho ponořil a říkal jsem si, že to šňupání je úplně o ničem. Jsem nějakou dobu hlásal do prostoru ze srandy prostě větu: Kdo nešlehá, ať se se mnou nebaví.“ (smích)

Řekni mi, jestli si vzpomeneš, co se ti prolínalo v hlavě, když sis poprvé chtěl aplikovat drogy nitrožilně.

„Prostě a jednoduše jsem to chtěl vyzkoušet, sám od sebe. Nikdo mi to nenutil.“

Takže sis to nedal z nějakých depresí, nebo tak?

„Nene, vůbec, příčina nebyla ani to, že by ty čáry nedávaly. Prostě jsem to chtěl vyzkoušet.“

Popiš mi, prosím, jaké to bylo.

„Úplně jinačí pocit. 100x lepší, úplně něco jinýho. Euforie...“

Fungoval jsi přitom normálně?

„Jo, tak já to měl i todle nastavený tak, že jsem na tom nechodil do práce a neházel si to do normálního běžného života. Takže prostě party, holky...“

Měl jsi z toho nějaký špatný pocit?

„V tu chvíli ne, protože jsem byl furt s těma, kdo to taky dělali. Ale bylo hrozně těžký skloubit dohromady nějakou konverzaci a rozumět si s těma lidma, protože někdo se šel na několik hodin mejt, někdo šel uklízet, někdo hrát bedny...“ (smích)

Proč si s těmi lidmi trávil tolik času, když sis s nimi ve finále moc nerozuměl?

„No, já měl právě několik zážitků, že ty lidi mě ani nebavili, ale kousnul jsem to a tu situaci jsem se si otočil, abych se to prostě naučil zvládat, kdyby se mi to náhodou stalo později znovu“

s nějakýma jinýma lidma. Někdy jsem fakt ty lidi měl chut' hodit z okna... ale naučil jsem se to kousat prostě... když jsem byl například doma a říkám kámošce: Nesahej na to kolo, já jdu na chvíli ven... a přijdu za 2 hodiny a kolo prostě rozebraný úplně... takže jsem ji nechal vyspat a pak jsem ji musel vyhodit už.“

Takže šílení lidé?

„Já jsem za tu éru viděl fakt hodně věci a ty situace jsem se naučil zvládat. Nemusel jsem na těch bytech být, ale byl jsem tam. Říkal jsem si: Já si to takhle natrénuju, mně se to bude hodit i na tu psychiku.“

To je zajímavý přístup, ale určitě to tedy mělo svoje pro a proti. Jak dlouho jsi užíval drogy nitrožilně?

„Tyjo... (zamyšlení), snad rok a půl jsem to dával buchnou.“

Co rodiče v tomto období, věděli že užíváš drogy?

„No, v tu dobu jsem bydlel furt u našich, že jsem vždycky někde týden fetoval, ale pak jsem to šel dospat domu. Což taky nebylo dobrý, rodiče se tam na mě dívali, jak se tam kroutím, takže jim to bylo jasné, ale nikdy jsem jim to nepřiznal.“

Prožíval jsi doma nějaké odvykání?

„Jo, tak vždycky když jsem přišel domu, tak jsem jen spal, jedl a byl jsem furt otrávenej, no.“

Styděl ses doma?

„Tak jasné, cítil jsem se fakt hrozně. Bylo to utrpení a rodičů mi bylo fakt líto... A i přes to všechno, jsem se dal doma prostě do cajku a šel jsem znovu mezi ty lidi a znovu jsem si dal.“

Takže stále dokola?

„Jo... takhle to trvalo zhruba ten rok no, rok a půl.“

Měl jsi nějakou přítelkyni?

„Jo, jsem vlastně byl s jednou holkou, se kterou jsme se poznali v casinu. Tam dělala barmanku a taky dávala. No, a vlastně když jsem se dozvěděl, že je mamka nemocná, tak jsem se s ní rozešel a snažil se sekat dobrotu sám od sebe.“

Co se stalo s maminkou?

„No, jsem se dozvěděl, že má rakovinu... Takže sám od sebe jsem si normálně našel inzeráty na práci a začal jsem dělat stěhováka.“

Na základě onemocnění maminky sis tedy našel práci?

„Jojo, vlastně když jsem domu přinesl pracovní smlouvu, tak mamka byla úplně rozjařená a mělo to určitě vliv na to její uzdravení. Doktor ji vlastně řekl, že to hrozně ovlivňuje psychika a od té doby, co jsem měl tu práci, tak to bylo celkově lepší. Vlastně vždycky, když jsem nebyl doma a nespál jsem, tak moje mamka taky nespala.“

Chápu, to je jasné, že to mamku muselo mrzet, když ani nevěděla, kde jsi.

„Jo, jako rodičů mi bylo vždycky líto. Od nějakých 15 se mnou měli akorát trápení.“

A mamka se uzdravila?

„No, prodělala vlastně veškerý chemoterapie a uzdravila se. Dodnes je v pořádku a určitě ji pomohlo, že jsem chodil normálně do práce, jsem jezdil dokonce autobusem a musel jsem vstávat, už někdy v 5 ráno. Prostě jsem se snažil.“

To je dobře, že i přes to, žes byl rok na drogách, ses začal snažit kvůli mamce.

„Jo, jsem vlastně vydělával legálně na tu dobu i dost peněz. Ale stejně mi to zas po čase bylo málo.“

A drogy jsi tedy přestal brát úplně?

„Jojo, ty jsem vlastně úplně odboural. Možná jsem si občas dal na párty čáru, ale už jsem určitě nebral tak moc, jako předtím a nebylo to pro mě denním režimem.“

A co tedy bylo podnětem k tomu, že ses zas vrátil do starých kolejí?

„No, tak jak jsem říkal, neuměl jsem prostě šetřit a neumím šetřit do dnes a ta vejplata mi prostě nestačila, takže jsem opět začal krást. Mě ty krádeže víceméně fakt bavily, to byl bohužel prostě můj koníček.“

Takže jsi skončil s prací stěhováka?

„Jo, když jsem skončil, tak jsem vlastně dostal nabídku od jedné party a začal jsem krást s nima. Tam jsem poznal jednu holku, k té jsem se odstěhoval a byl jsem s ní 3 roky.“

Slečna byla uživatelem drog?

„Nene, právě že ne. A já nevím proč, ale zas mě prostě lákaly po čase ty drogy a prostě se pak se mnou rozešla...“

Můžeme tedy říct, že drogy byly tou příčinou, proč to všechno skončilo?

„Jo, mrzelo mě to hodně... (dlouhá pauza) Ona vlastně jezdila pracovat do Německa s mým nejlepším kámošem a pokaždý, když odjela, tak jsem v tom bytě zůstal sám. A já to tam nedával.“

Takže ten pocit samoty v tobě vyvolával nějaké sklony k drogám?

„No... dalo by se to tak říct, já jsem to sám prostě nedával. Pokaždý když odjela, tak mě to hrozně táhlo ven. Měl jsem fakt problém být sám.“

Můžeme říct, že myšlenky na drogy jsi měl v ten moment, kdy jsi byl sám a neměl nad tebou nikdo dohled?

„Přesně tak... vlastně ona, jak jezdila pracovat do toho Německa, tak já tam za ní ani nemohl, protože jsem tam měl zákaz. A i když jsem se to snažil vymyslet tak, že bych pracoval na hranicích Rakousko-Německo, tak i přes to ona už nějak nechtěla a skončilo to, no.“

Takže ses musel od ní odstěhovat?

„Jo, musel jsem se opět vrátit k rodičům.“

To ti bylo kolik let?

„No, tyjo... to mi bylo už tak 40 let. Mě hrozně štválo, že já vydělával fakt hodně peněz, a i tak jsem prostě neměl nic vybudovanýho, nic svýho... Všechny peníze jsem rozházel a musel jsem se vrátit k těm rodičům.“

Rodiče byli v pohodě, když ses vrátil?

„No, už ani ne právě. Byli naštvaný, no a já to doma už moc nedával a zase jsem začal lítat venku a seznámil jsem s jednou narkomankou, do který jsem se zamiloval. Rodiče mě vyhodili a nemohl jsem domu.“

Jak to teda celé probíhalo?

„No... měl jsem klasickej narkomanský vztah. S tou holkou jsme spali různě po kolárnách, po penzionech...“

Divil ses v tu chvíli rodičům, že tě vyhodili?

„No, vůbec... rodiče prostě řekli: Už dost, dokud se nesrovnáš, tak nepůjdeš domu! A já je chápal, udělal bych to samý. Vlastně potom, jsem se zamiloval do té narkomanky, tak ode mě dali všichni ruce pryč, i nejlepší kamarádi.“

Takže jsi opět začal brát drogy?

„Jo... (dlouhá pauza), to pro mě vlastně byla nejhorší fáze v životě.“

Popiš mi, prosím, ten váš vztah, jaká byla vaše denní náplň?

„Hele, jednoduše, my jsme neměli peníze ani na bydlení, ani na ten fet. Takže jsme spolu chodili krást přes den.“

Takže jste museli krást, abyste měli na drogy?

„Jo... ale mě tydle krádeže nebavily. Takže jsem na ní vždycky čekal venku a ona kradla v různých obchodech. Original narkomani, no...“ (smích)

Takže náplní dne bylo sehnat peníze a pak si koupit drogy.

„Přesně... Bydleli jsme různě po známejch, po ulicích...“

Jak dlouho jste to takhle vydrželi?

„No, tyjo... (zamyšlení), docela dlouho jsme to takhle zvládali, ale po čase mě začala hrozně trápit a stala se právě věc, že jsem ji jednou zmlátil. Ale tak moc, že kdyby mě udala, tak mě normálně zavřou.“

Opravdu?

„No, já ji fakt miloval, ale už to takhle dál nešlo, takže jsem to musel ukončit. Ona se se mnou taky rvala a prostě pod vlivem těch drog to nebylo reálný. Já jsem byl taky úplně někdo jinej, všichni ode mě dali ruce pryč a už jsem to fakt nedával.“

Takže to bylo poprvé, co už jsi na sobě pociťoval, že drogy už neovládáš ty, ale drogy ovládají tebe?

„Jo... strašně jsem zhubnul, vypadal jsem hrozně a prostě original narkoman jsem byl...“

Jak ses z toho tedy dostal, když už jsi neměl ani kamarády a domů jsi nemohl?

„Dostal jsem se z toho tak, že po tom, co jsem ji zbil, tak jsem ukončil ten vztah, zase jsem se chvíli snažil, domu mě po čase pustili. Ale prostě mě to doma nebavilo a zase jsem se začal stýkat s těma ostatníma feťákama.“

Jak to tedy pokračovalo?

„No, jednou jsem takhle šel zas po týdenní akci domu a najednou u mě zastavilo nějaký auto a řve na mě moje jméno. Tak jsem nadával a říkám si, kdo mě otravuje (smích)... no a v autě seděla moje tenkrát bývala přítelkyně “L”. A ona na mě: Ty vypadáš... Já úplně zkroucenej, ve smrti a říkám jí: Hele, sorry, já na tebe nemám čas, já jdu domu. No a ona mě dojela a vytáhla klíče od bytu a říká: Hele, já bydlím támle kousek, když budeš chtít, tady máš klíče a můžeš tam být. Já jsem tejděn v práci v zahraničí a tejděn ne, takže tam můžeš bydlet.“

Ona ti opravdu nabídla, že u ní můžeš být?

„Jo... tak ty klíče jsem si vzal, fakt krásnej byt. Tak jsem si říkal, že bych se tam z toho všeho mohl dostat.“

Takže to všechno dopadlo podle tvých plánů?

„No... ani ne (smích), “L” přijela a povídá mi: Tak co, jak to bude dál? Tak já jsem jí odpověděl: Hele, já si toho všeho vážím, že mi chceš pomoci, ale ona si myslela, že se z toho dostanu a budeme spolu. Já jsem v ten moment ale nechtěl žádněj vztah a nebyl jsem na to připraveněj.“

Ona tedy věděla všechno, co děláš?

„Jo, já jsem ji vlastně řekl, že si nejsem jistěj, jestli chci s tímhle životem ještě skončit a ona i přes to se mnou chtěla být. Tak se jí ptám: Uvědomuješ si to, do čeho jdeš? Já jsem extrémista, magor... uvědomuješ si to riziko? Nebyl jsem prostě ještě připraveněj žít normální život, chodit do práce a žít normální vztah.“

Ale i přesto jste to spolu zkusili?

„Jojo, tak jsem se tam nastěhoval. Akorát prostě problém byl to, že ona, jak jezdila tejděn do práce do zahraničí, tak já jsem prostě tejděn v kuse fetoval. Ještě snad víc než předtím...“

Takže ty fakt pokaždý, když odjela, tak jsi bral drogy?

„Jo, vždycky odjela, já jel týdenní pařbu a když se měla vracet, tak jsem to usekl. Takže ona, když přijela domu, tak já jsem jel spal... takže pro ní úplně o ničem.“

Takže ona si byla vědoma toho, že pokaždý když odjede, tak ty bereš drogy?

„Jojo... věděla to, ale furt doufala, že se srovnám.“

Toto období pro tebe znamenalo co?

„No, jako tendle byt pro mě znamenal obrat úplně o 100 % ještě k horšímu. Já jsem to sám nechápal... Takže herny, prostitutky, prostě masakr... A ona mi ještě nechávala peníze, takže jsem nemusel ani chodit do práce.“

Ona ti toto všechno tolerovala?

„No, po čase samozřejmě přišly hádky, ať se odstěhuju a prostě jsem si připadal hrozně... Byl jsem fakt závislej a ty pauzy v tom fetu jsem ve finále dával, protože moje tělo už to nedávalo. Já už jsem třeba usínal vestoje.“

A neřekl sis, že už je na čase s tím skončit?

„Jo, tak už jsem měl úplně záchvaty brečení a nevěděl jsem, co s sebou. Potom, co mi ten fet nedával, jsem dával ještě víc a fakt už jsem byl ztracenej.“

Jak velké dávky drog sis dával?

„Hele, třeba půl gramu najednou do jedný buchny... Jsem byl třeba na dvou gramech denně.“

A peníze jsi na to bral kde?

„No, ty mi dávala ta “L”, nebo jsem někde něco “vyšmelil”.“

“L” už toto ale také nemohla zvládat, ne?

„No, ta už pak taky akorát furt brečela a nevěděla, co se mnou.“

Takže drogy stále vítězily?

„Furt!! Furt prostě byly přednější... dokud jsem se nedostal do fáze, kdy to prostě už ani nedávalo a ze dne na den jsem s tím seknul.“

Sám ses z toho opravdu dostal ze dne na den?

„Jojo, vyspal jsem se z toho, začal jsem chodit do práce a rok jsem byl fakt úplně v cajku.“

Tak to je dobře, takže jsi konečně začal žít tak nějak normální život?

„No... (zamyšlení), vlastně v tu dobu, když jsem dával každej den a bydlel jsem u tý “L”, tak jsem tenkrát řídil pod vlivem, sebrali mi papíry a dostal jsem tenkrát prospěšky... ty jsem nevykonal, a proto jsem pak šel zase do vězení.“

Jelikož jsi řídil pod vlivem alkoholu, tak jsi jako trest dostal veřejně prospěšné práce?

„No... sebrali mi papíry na rok a půl a k tomu jsem dostal jsem 100 hodin. No, a já idiot udělal pouze 25 hodin... takže mi zůstalo 75 hodin a ty mi pak proměnili do výkonu trestu.“

Takže jsi šel opět do vězení, tentokrát kvůli tomu, že jsi nevykonal hodiny prospěšných prací?

„Jojo, zavřeli mě na 75 dní a naštěstí, když jsem nastupoval, tak jsem byl čistej. To bylo v tu dobu, kdy už jsem se z toho dostal a normálně jsem chodil do práce.“

To je smutné, že v momentě, kdy ses dostal z nejhoršího s drogami, jsi pro změnu opět skončil ve vězení.

„No... zavřeli mě do věznice Kynšperk nad Ohří, ale naštěstí to bylo jen na těch 75 dnů.“

Měl jsi ve vězení abstinenční příznaky?

„Nene, to jsem byl ten rok v cajku, nic jsem nebral a pak až jsem měl ten nástup.“

Jaké to pro tebe bylo, být zpátky ve vězení?

„No... tentokrát jsem toho hodně litoval a štválo mě, že jsem neudělal ty prospěšky...Nadával jsem hrozně sám na sebe a cítil jsem se jako největší idiot, že jsem tam za pitomý prospěšky. To prostě byla ostuda, že jsem nebyl schopnej odpracovat 100 hodin.“

Kolik času jsi měl na to, abys to splnil?

„Měl jsem na to rok času... to bych normálně udělal za 2 týdny, ale v ten moment mě prostě zajímaly jen ty drogy a říkal jsem si: Já na to kašlu, já si to radši půjdu odsedět. No, a toho jsem fakt pak hodně litoval, protože v tom českým vězení jsou fakt samý idioti.“

Takže oproti vězení v Německu se to nedalo srovnat?

„No, vůbec... tady se fakt nedalo ani s nikým bavit, a hlavně mě fakt hodně štválo a vyčítal jsem si, že jsem si tenkrát radši řekl, že si to půjdu odsedět. Fakt jsem se proklínal.“

V ten moment, když ses takhle rozhodl, tě ovlivňovaly drogy?

„Jo... když jsem se z těch drog pak dostal a měl jsem čistou hlavu, tak bych tohle rozhodnutí nikdy neudělal a fakt bych šel a těch 100 hodin odpracoval.“

Můžeme tedy říct, že po této zkušenosti, už by ses do vězení vrátit nechtěl?

„Ne!! Tendle trest fakt splnil účel a už bych fakt zpátky nechci.“

To je dobře... řekni mi ještě, jak to tam probíhalo?

„No, to nás bylo 100 na patře, 20 lidí na pokoji a jak říkám, tam se s nikým nedalo bavit...“

20 lidí na jednom pokoji? To pro tebe musel být nezvyk, když jsi v tom Německu byl sám?

„No... já už jsem se na to tak nějak připravoval.“

Tady jsi také chodil do práce?

„Nene, tak tohle byl fakt krátkej trest. Takže jsem si to v klidu odseděl a čekal, než mě pustí domu, no.“

To ses vrátil k přítelkyni “L”?

„Jojo, jsme spolu vlastně dodnes.“ (Úsměv)

Tak to je dobře, že jste to spolu takhle zvládli. Jak celkově tedy pohlížíš na svojí prožitou zkušenost?

„No, jako nic moc, vid’...samozřejmě ty léta od toho roku 1990 do toho 2000, tak to bylo super... to jsme dělali ty krádeže, byli jsme dobrá parta a ještě se do toho nemíchaly drogy. To fakt vycházelo hrozně dlouho a tenkrát i ta advokátka oceňovala naši profesionalitu.“ (smích)

Od té doby, co jsi začal užívat drogy, to šlo pomalu, ale jistě do „špatných končin“?

„Jasný, no... upřímně bych nejraději ty časy, co jsem byl na drogách, úplně vymazal... moje hodnocení fakt 99% špatný a 1% dobrý...“

A i přesto ses k tomu neustále vracel?

„Jasný, no... nedokážu si vysvětlit proč.“

Ještě poslední otázka a pak už tě nechám: v dnešní době stále užíváš nějaké drogy?

„Hele... (dlouhá pauza), už to samozřejmě není tak kritický, co to bývalo. Už určitě nejedu nitrožilně a nějak často. Když na to přijde čas a chuť, tak třeba 1x za půl roku si dám někde na akci s kámošema lajnu. Prostě jen tak pro zábavu, žádný přehánění.“

Rozumím, už tě nebudu dál trápit a tímto bych náš rozhovor ukončila. Děkuji ti moc za tvůj čas, moc si toho vážím.

„Jasně (úsměv), taky díky a snad ti to pomůže.“